Влада – Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України №28 (778) ♦ Субота, 12 лютого 1994 року ♦ Ціна договірна

ПЕРЕВІЄТЬСЯ, ПЕРЕМЕЛЕТЬСЯ...

Легенди, як правило, народжуються десь на трав'янистій межі між столицею й провінцією. Неважко пояснити, чому воно так. Адже провінціал не до кінця розуміє міщука, а міщукові буває важко повірити, що у провінції є нормальні люди, ну хоча б такі, як він сам. Отут і починається: «Нє, ви чули?! Під Броварами живе мужик! Чудний! Уявляєте: продав квартиру у Вільнюсі! Продав машину!!! Продав котедж!!! Усе оце продав і купив... нізащо не вгадаєте, що цей дивак на свою голову купив!..»

Той самий дивак — на фото перед вами. Що і навіщо він купив — про це читайте сьогодні на 8-й сторінці.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

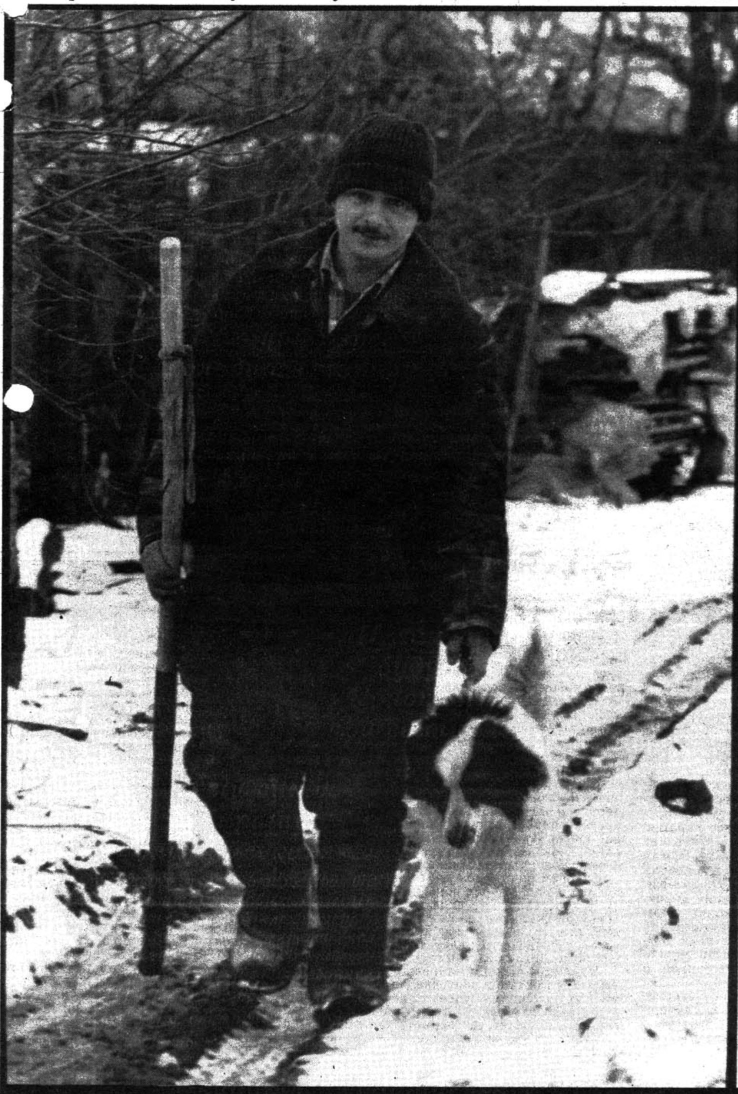

Читайте у суботньому випуску

Президент відвідав виставку

Скіфське золото, нещодавно створені вітчизняні медичні препарати, новітні тонкі технології — таким є неповний перелік унікальних експонатів, представлених на виставці, розгорнутій у павільйоні «Наука» Національного виставочного центру України.

10 лютого з експозицією ознайомився Президент України Леонід Кравчук.

Буде Форум

Рішення про заснування та регулярне проведення україно-польського Форуму громадських організацій під егідою парламентів наших країн, на засіданнях якого обговорюватимуться актуальні питання двосторонніх відносин, прийняли Комісії у закордонних справах Верховної Ради України та Сейму Республіки Польща. Про це повідомили голови комісій Б.Геремек і Д.Павличко. Делегація Сейму РП перебувала у Києві кілька днів. Вона обговорювала з українськими колегами шляхи зміцнення міжпарламентських зв'язків, знайомилася з практикою роботи найвищого законодавчого органу України.

У комісіях Верховної Ради України

Контрольна комісія з питань приватизації підготувала зміни та доповнення до деяких чинних законодавчих актів, щоб унормувати право трудових колективів на вибір способу роздержавлення своїх підприємств і обов'язкове використання при цьому приватизаційних паперів. Це було зроблено у відповідь на численні звернення громадян про нехтування їх можливостей орендувати цілісні виробничі комплекси. Відповідаючи на такі звернення, комісія доводить до відома всіх, що Верховна Рада прийняла Закон про скасування будь-яких обмежень щодо прав трудових колективів на укладення договорів оренди та оренди з викупом. Тим самим знімаються перепони в приватизації підприємств як для їхніх безпосередніх працівників, так і для власників приватизаційних паперів, які не працюють на виробництві.

Робочі групи Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством працюють над проектами нормативних актів, що мають поповнити пакет документів щодо правового регулювання економіки. Це, зокрема, законопроекти про державне підприємство, підприємство з недержавною формою власності, бухгалтерський облік, державний пробірний нагляд над змінами до законодавства з питань приватизації, митного праворегулювання.

На засіданні Комісії з питань здоров'я людини розглянуто підготовлений Кабінетом Міністрів перелік національних науково-технічних програм на період до 2000 року. Зазначалося, що в ньому не знайшли відображення заходи по поліпшенню медичного обслуговування людей, нині занедбаного через триваючу економічну кризу. Депутати визнали за необхідне готувати Програму наукових розробок збереження здоров'я народу України.

Члени Комісії з питань народної освіти і науки розглянули хід підготовки до першої української антарктичної експедиції та про передачу Великобританією Україні антарктичної станції «Фарадей». Крім того, комісія заслухала питання щодо вступу нашої країни до Міжнародного комітету співробітництва в Антарктиці.

Комісія з питань оборони і державної безпеки доопрацювала проекти Концепції (Основ політики) національної безпеки України, змін і доповнень до статей 97 і 114-5 Конституції, що стосуються військової сфери, а також Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі. Спільно з фахівцями готується законопроект щодо правового режиму воєнного стану.

Прес-центр Верховної Ради України.

Ю. Мєшков у Москві

10 лютого Президент Криму вилетів до Москви в надії зустрітися з Б.Єльциним. Як стало відомо нашому кореспондентові з добре інформованих джерел, Президент Єльцин і глава уряду РФ Чорномирдін відмовились прийняти його. Можливо, Ю.Мєшков зустрінеться з Жириновським та іншими депутатами Федеральних зборів Росії.

Офіційні заходи з участю Л.Кравчука найближчим часом не відбудуться

Як повідомила вранці 11 лютого ц.р. Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України, у зв'язку з гострим простудним захворюванням Л.М.Кравчука офіційні заходи з участю Президента України найближчим часом не відбудуться.

Укрінформ.

Костянтин ПАРИШКУРА,
«Голос України»

Час ілюзій для кримчан минає

Постфактум

Прогнозів майбутнього Криму у пресі було достатньо. І всі оглядачі одностайні: обрання президентом республіки людини не з номенклатури — подія неординарна.

Дванадцять сортів спиртного (ціни — вдвічі нижчі, ніж у Києві), ковбаси — так зустріли кримчан виборчі дільниці. Ще у грудні минулого року на нараді в Раді Міністрів Криму головам міськ- і райрад роздали пам'ятку, в якій розписувалися ролі: хто забезпечує роботу транспорту, зв'язку, енергопостачання перед виборами, а хто — явку виборців. І нагадувалося про персональну відповідальність за це службових осіб. Не допомогло...

Поразка на виборах досвідченого в апаратних іграх Миколи Багрова — ознака кризи традиційної системи. Досконало вміючи керувати, мирити суперників, представники старої радянської школи не вміють одного: проводити передвиборчі кампанії в умовах хай і недосконалої, але демократії.

Причини поразки Багрова? Рівень життя, який впав у порівнянні з Росією у сім-вісім разів (не забуваймо про наявність в Криму 600 тисяч пенсіонерів, котрі мають родичів у Росії і знають, скільки там отримують), розвал економіки в Україні, ілюзія, що з входженням до складу Росії Крим заживе краще. Багров же не обіцяв кримчанам приєднання до Росії.

Перші ж призначення Мєшкова свідчать: він не робить ставку на фахівців. А старий управлінський апарат, відчувши загрозу власному існуванню, оголосив президентові тиху війну. Приклади з історії різних країн свідчать: не варто одразу й повністю змінювати управлінців, якщо не хочеш потрясінь. Тим більше, що потрясіння у вибухонебезпечному Криму — річ страшна. Тут міститься Чорноморський флот, офіцери якого патріотами України бути не можуть хоча б через відсутність перспективи росту в нестратегічній чорноморській калюжі — якщо флот стане українським. Тут дамокловим мечем висить проблема кримських татар, невирішеність якої та відсутність стримувальних факторів (нема чого втрачати) при небажанні президента робити якісь кроки назустріч може спровокувати непередбачене.

Що далі? Крим до складу Росії негайно не ввійде — це однозначно. Але Росія, звичайно, не відмовиться від власної політики щодо Криму. Хоча б під приводом існування тут російської меншини в Україні, Чорноморського флоту. Флот потрібен не як стратегічний — як присутність у Криму. Однак припустимо, що Крим таки ввійде до Росії. На яких засадах? Автономія? Немає сенсу, якщо вона буде, як і сьогодні, територіальною, а не національною. Область? Тоді навіщо в ній президент? Та й прецедент небажаний — хоча б з огляду на Східну Пруссію (вона ж — Калінінградська область).

Російські партії в Криму — явище несерйозне і нечисленне. Вони виникли давно, але сили набули лише на хвилі останніх економічних негараздів. Їх підтримали як ідею. Партії ж, засновані на ідеології, впливу ніколи й ніде не мали. Згадаймо тільки, що той самий Крим, маючи надію, що в незалежній Україні житиметься краще, ніж у СРСР, голосував за українську незалежність. Навіть Севастополь.

Хто ж такий новий президент? Перші спостереження свідчать про його необізнаність у політиці. Відмовитися від кроків назустріч татарам, хоча б показних, принаймні нерозумно. Економічних розрахунків майбутнього Криму в нього немає. Надія на Росію? Їй своїх клопотів вистачає. Але хай навіть так. Чи здатен спрацюватися з російським апаратом новий, некомпетентний, апарат Мєшкова. Сумнівно. Бо в Росії, як і в Україні, не пішли шляхом революційного оновлення апарату.

І останнє. Ще коли Мєшков був кандидатом у президенти, МВС Криму видало дозвіл на носіння табельної зброї охороні кандидата (шість автоматників) з товариства колишніх «афганців» «Баграм». На прес-конференціях Ю.Мєшкова журналістам ставало не по собі, коли їх оточували кремезні хлопці у плямистій формі, гралися «калашниковими». Навіть рушниця, яка висить на стіні, іноді стріляє...

Висновки зробить час...

Сергій БОРИСЕНКО, журналіст

Наздоганяйте лідера

Бо він — один з тих, хто знає секрет, як залучати передові західні технології в Україну

Ноу-хау

Цього місяця всесвітньовідома транснаціональна компанія «Моторолла» замовила ролик, який рекламує її продукцію, рекламно-виробничій компанії в Україні «Лідер». Очевидно, що, з одного боку, американський лідер на ринку найсучасніших засобів і систем зв'язку найближчим часом розпочне свою діяльність в Україні, а з другого — ми вже маємо підприємців, які здатні зацікавити солідного інвестора. Генеральний директор НВО «Лідер Co LTD» Євген Рімек якраз та людина, якій повірили.

— Євгене Федоровичу, збоку здається, що ваша компанія займається вищим пілотажем, а не рекламною діяльністю у загальноприйнятому розумінні.

— Це тому, що «Лідер» поставив за мету залучити в Україну зарубіжні інвестиції. Не кредити, які бізнесмени дають неохоче через гіперінфляцію, а інвестиції найсучасніших технологій. Відверто кажучи, Україна для західних підприємців залишається темною конячкою, ми ж прагнемо у деякі аспекти нашої діяльності внести ясність.

— І виходить?

— Коли кілька років тому ми вперше приїхали у Всесвітній центр оргтехніки, інформації та телекомунікацій Ганновера на ярмарок, наша комп'ютерна програма обробки ритмокардіограм серця прикувала до себе увагу грандів комп'ютерної техніки. На обличчях — не цікавість, а здивування: українцям виявилось до снаги перевтілити комп'ютера-статистика на комп'ютера-розумника. До речі, незабаром ми знову побуваємо в Ганновері, де, крім іншого, запропонуємо увазі учасників ярмарку новий програмно-технічний комплекс, який реалізує методику професора М.Баєвського. На бізнесменів очікують нові сюрпризи. Гадаю, що Захід помалу розбирається, що до чого: він поки що неперевершений за рівнем ефективних технологій, що дають змогу втілювати в життя найсміливіші ідеї, але віддає належне країнам Сходу, коли заходить мова про інтелектуальне забезпечення ноу-хау, грунтовність науково-технічних програм тощо.

— Своя поліграфія, свої видавництва, своя комп'ютерна графіка, навіть своя програма на третьому каналі телебачення — це ще не дає гарантій, що з вами матимуть справу на Заході.

(Закінчення на 3-й стор.).

Офіційно

* * *

10 лютого відбулася телефонна розмова Президента України Леоніда Кравчука з Федеральним канцлером Німеччини Гельмутом Колем.

Лідери двох держав домовились про конкретні кроки, які будуть зроблені у напрямку подальшого розвитку відносин України і Німеччини.

* * *

10 лютого Президент України Леонід Кравчук прийняв главу південнокорейського концерну «Деву» пана Кім У Джунга на його прохання. Мова зайшла про перспективи співробітництва двох країн в галузі машинобудування і літакобудування.

Мова може йти про спільне будівництво пасажирського літака на 40 — 50 місць або про продаж Південній Кореї АН-70.

За словами Петра Балабуєва, генерального директора АНТК імені Антонова, українські конструктори і літакобудівники вже вели подібні переговори, скажімо, з південнокорейською фірмою «Самсунг», — але ця фірма зажадала, щоб проданий літак літав під корейськими кольорами. Якщо «Деву» наполягатиме на цьому ж, він натрапить на протест з боку творців АН-70.

* * *

Голова Верховної Ради України І.Плющ прийняв заступника міністра закордонних справ Республіки Хорватія А.Шімаца. Значну увагу сторони приділили ситуації, яка склалася на Балканах. Глава українського парламенту голосив, що Україна підтримує мирний шлях розв'язання «балканського вузла» і надалі сприятиме процесові врегулювання становища в цьому регіоні. А.Шімац висловив вдячність нашій країні за розуміння хорватської позиції і допомогу в розв'язанні конфліктних ситуацій в регіоні. Сторони також висловились за поглиблення двосторонніх і, зокрема, міжпарламентських контактів.

Микола ХОТЕШІВ, журналіст

ЩЕ ОДНА «ТАЄМНИЦЯ»

Інформація для роздумів

Напередодні Нового року (а саме — 29 грудня) у стінах президентської резиденції народився один цікавий документ. Із грифом «друкові не підлягає».

Його суть — Президент України сформував комісію з питань фінансової стабілізації України і вперше доручив відпрацювати механізм виходу держави із кризи ряду відомих українських бізнесменів. Тобто людям, які ділами довели, що навіть у таку нестабільну законодавчо годину можна робити чесний бізнес і добиватися позитивних результатів. Серед членів комісії — заслужений юрист України, президент Спілки адвокатів, президент міжнародної компанії «Бі-Ай-Ем» Віктор Медведчук, голова президії концерну «Омета», президент АТФК «Динамо-Київ» Григорій Суркіс, генеральний директор однієї з найрезультатніших фірм України — комерційно-консультаційного центру «Славутич», кандидат наук Богдан Губський, заступник голови управління Агентства міжнародної співпраці й інвестицій Микола Сивульський.

Правда, не обійшлося і без старого знайомого: радника Президента, колишнього мера Одеси Валентина Симоненка. До роботи залучено й екс-міністра фінансів Ізраїлю Іцхака Модаї.

І все ж, незважаючи на розсекречені прізвища, ніхто із членів комісії поділитися думками із журналістами про хід своєї роботи не побажав. Що це? Дійсно відкрилася серйозна фінансова прірва, до якої підійшла держава (а отримують інформацію вони з рук перших керівників країни), чи фахівці наближаються до завершення роботи і поки що не хочуть афішувати її результати?

Що ж, брак інформації теж дає змогу зробити деякі висновки. Думається, що перш за все комісія має розробити конкретний план виходу України з економічної кризи, який передбачав би застосування нових методів формування доходної й видаткової частин бюджету.

Закономірними можуть бути і кроки з пошуку нових джерел поповнення бюджету і скорочення його видаткової частини, боротьби із кредитною та грошовою емісіями, стимулювання виробництва й насичення українського ринку товарами першої потреби та послугами.

У спектрі проблем, напевно, має розглядатися і питання контролю за валютними надходженнями, удосконалення механізму експорту продукції. Не може комісія, на мій погляд, не звернути увагу і на політику вдосконалення податкового механізму. Мета — виконання в комплексі таких завдань, як часткова ліквідація податкових пільг з одночасним стимулюванням податковою політикою взагалі. Тобто щоб податковий механізм мав стимулюючий характер для виробника.

Словом, ці секрети, якщо тільки над ними працює комісія, давно вже відомі громадянам України, і щось таємне тут важко знайти, але в самому документі, уважно його проаналізувавши, між рядками можна дещо прочитати.

По-перше, Президент нарешті зрозумів, що нинішня команда урядовців і парламентаріїв не в змозі витягнути українського воза з фінансової баюри, і тому покликав на поміч бізнесменів-практиків.

По-друге, бізнесмени стають тією силою, на яку, певною мірою, розраховуватиме Президент на майбутніх виборах.

По-третє, Леонідові Кравчуку давно треба було залучити для вирішення конкретних справ зі стабілізації економіки і виведення держави з інфляційного виру людей, які свої висновки будують не на теоретичному фундаменті, а на власному досвіді, набутому в ринкових умовах.

По-четверте, якщо кабінетні чиновники, котрі довели Україну до зубожіння, не в змозі вирвати державу із пащі фінансової кризи, то, мабуть, вони повинні поступитися місцем біля штурвалу корабля тим, хто здатний вивести державу зі скрути.

Володимир СКАЧКО,
«Голос України»

Точка зору

ПИРІГ, ЯКИЙ З'ЇДАЄ САМ СЕБЕ

Серед багатьох чинників природи будь-якої влади є два незаперечних будь-де. Перший: влада — завжди пиріг, щедрий і солодкий для тих, хто біля нього треться. Чи то в психологічному, чи то в матеріальному відношенні. Другий: бюрократ — як солдат, завжди носить у своєму портфелику («дипломаті» чи кейсі), як маршальський жезл, невикорінне нічим прагнення пересісти з нижчого крісла у вище, стати з просто начальничка ого-го яким начальником. Це свого роду об'єктивний і суб'єктивний чинники.

Влада в Україні — чи не найяскравіше підтвердження вище сказаного, але її природу «збагачує» ще й суто пострадянська особливість: її роздирає внутрішнє суперництво між виконавчою і законодавчою гілками влади. Причому не природне у всьому світі бажання законодавців самостійно «зробити» вдалий закон і виконавців — так само якомога краще його втілити в життя, а саме бажання кожної з гілок влади посісти місце єдиного лідера в країні за відомим принципом «сам п'ю, сам гуляю». Це тільки в нас без війни, без надзвичайного стану уряд чомусь отримував надзвичайні законодавчі повноваження. (Я, звичайно, не беру до уваги елементарну нездатність наших законодавців запропонувати щось путнє для виконання).

Особливістю українського протистояння двох гілок влади є те, що триває воно на всіх рівнях як по вертикалі (район — область — Київ), так і по горизонталі (райрада — представник Президента, облрада — представник Президента, ВР — президентство взагалі), а крім того, «боротьба» ведеться з перемінним успіхом.

Під час останнього тижня депутатської роботи значно «рвонули вперед» Ради на чолі з Верховною. По-перше, тільки 108 депутатів згодилися було вносити зміни й доповнення до чинного Закону про вибори, які давали б реальну можливість 27 березня провести парламентські вибори й отримати новий парламент. Михайло Горинь дивувався: «Парадокс: цей парламент прийняв рішення про дострокові перевибори, а зараз робить усе, щоб перевибори не відбулися». Але все набагато простіше: коли вибори не відбудуться, то за чинним законодавством свої повноваження зберігає цей депутатський корпус, радянське лобі серед якого елементарно злякалося, що на цих виборах їм не вдасться перемогти й посилиться президентська влада, яка може-таки докорінно реформувати радянську.

По-друге, даючи дозвіл на приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, депутати позбавили Президента свободи маневру на зовнішній арені (де він останнім часом був особливо сильний і привабливий для світу), коли зобов'язали підписувати з питань ядерного роззброєння тільки міждержавні угоди й договори, які підлягають обов'язковій ратифікації в парламенті. Крім того, позбавивши Президента можливості бути єдиним «ядерним голубом» на Печерських пагорбах, депутати ще й вибили з його рук головну тезу про сильну економіку як єдиний гарант національної безпеки України, коли чи не в кожному виступі мазохістськи наголошували: мовляв, у всеохватному кризовому становищі нашої держави винні всі. І парламент, який чомусь задекларував без'ядерний статус України і не дає потрібні для економічного реформування закони, і виконавча влада на чолі з Президентом, яка підписала Лісабонський протокол і нічого не зробила, щоб конкретно реформувати економіку. Ці «висновки» зайвого підтвердження, на жаль, не потребують...

По-третє (і найголовніше), депутати продемонстрували, що одна справа — це коли домовляються між собою лідери гілок влади — Голова ВР і Президент, які запропонували новий компромісний перерозподіл владних повноважень у вигляді спільно розробленого варіанта Основних конституційних положень про організацію держвлади і самоврядування, котрі треба було виносити на всеукраїнський референдум. І зовсім інша справа — коли це роблять депутати, які вирішили не виносити конституційні положення на жодний референдум, а розбити розв'язання проблеми на два етапи. На першому — розв'язати місцеві проблеми влади, на другому — розібратися з вищими ешелонами. Тож депутати і прийняли конституційний закон про формування місцевих органів влади і самоврядування, з якого викинули положення про те, що голів місцевих Рад і виконкомів (в одній особі) може зняти Кабінет міністрів. До того ж, цей закон стає чинним після виборів зазначених голів Рад і виконкомів, які пройдуть 26 червня одночасно з президентськими і після яких втрачає силу закон про представників Президента. Іншими словами, фактично ліквідується президентська вертикаль влади і відновлюється радянська.

І прихильникам радянської влади справді можна було б спочивати на лаврах, якби не дві обставини. У боротьбі за владу не буває остаточних переможців і переможених, а отже, коли не відбудуться парламентські вибори, то протистояння гілок влади посилиться, свій шанс на відповідь використає виконавча вертикаль. Це одне. І друге: сьогоднішню перевагу Рад здобуто за рахунок послаблення центральної влади, хоч вона й до цього ослабла від «верхнього» протистояння, тож посилилися регіональні політичні еліти, заряджені відцентрово. І навіть коли парламентські вибори відбудуться, то нова ВР може стати ристалищем регіональних депутацій, бо в ній нема другої палати, яка регулювала б відносини центру та регіонів.

Оце і все. Ще можу тільки додати, що відсутність сильної ефективної влади робить цілком імовірним пришестя хаосу і Хама. Тим, хто сьогодні біля «пирога» — чи то в Києві, чи то в регіонах, і тим, хто до нього рветься, слід пам'ятати, що не стане держави — не буде й «пирога».

Мал. Олега СМАЛЯ.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України»

ХТО ЗНАЙДЕ КЛЮЧІ ВІД РАЙСЬКИХ ВОРІТ?

З місця подій

За часів Сковороди казали, що людина має все життя шукати ключі від райських воріт. Бо в тому її щастя. Нині доводиться нам займатися більш практичним: відшукувати за нестабільного світу ключі до миру... Минулого тижня дивовижно збіглися дві події: загострилася боснійська криза, постала реальна загроза великомасштабної війни на Балканах — «ключів» не знайдено, і справжній ключ відчинив двері нового приміщення дипломатичного представництва в Україні однієї з балканських держав — Хорватії. У цій філософській площині — війна і мир.

... У Загребі перше, що впадає у вічі, це сила-силенна автомобілів з ооннівськими позначками, в кав'ярнях люди у військовому вбранні. Все тут нагадує, що десь недалеко війна. Але особливо вражає невеличка церква в переході, де майже не буває чоловіків. Коли жінки моляться, сказав мені хорватський священик, чоловіки воюють. Він каже, що війни могло й не бути, якби люди подумали про наслідки ворожнечі. Адже парламент Хорватії в червні 1991 року ухвалив декларацію, якою проголосив незалежність держави. Тоді Хорватія як одна з республік СФРЮ, що до федерального бюджету вносила значну частку прибутків, виступила за розз'єднання мирним демократичним шляхом, за поваги інтересів усіх суб'єктів цієї держави. Сербам, які проживали в Хорватії, а також представникам інших національностей гарантувалося право на пропорційне представництво в законодавчих і виконавчих органах влади всіх рівнів. (До речі, в Хорватії мешкає більш як шість тисяч українців. Вони мають представника у парламенті країни). Проте югославські політики в той час не змогли домовитися про мирне розз'єднання держави. Президент Хорватії Ф.Туджман під час зустрічі у Києві з Л.Кравчуком два роки тому сказав, що він докладе усіх зусиль, щоб не розпочалася війна. І тоді Хорватія навіть могла погодитися на конфедерацію. Але час домовленостей минув, говорити почала зброя. Тільки 27 жовтня 1991 року усі війська Югославської народної армії було виведено з хорватської території. 22 травня 1992 року Хорватія стала повноправним членом ООН, Україна першою визнала незалежність цієї держави. Проте у складі Хорватії утворилися Республіка Сербська Країна і Сербське автономне утворення Славонії, Баранії і Західного Среча. Хорватське керівництво визнало ці автономії за незаконні, що знову призвело до війни. Практично Сербська Країна зі столицею — містом Кніном стала головною проблемою і болючою раною нової Хорватії. У Загребі часто можна почути, що країна перебуває у складному становищі, бо 30 відсотків її території окуповано сербами. Це спричиняє до відпливу іноземних капіталів, галопівної інфляції, спаду економіки. Левова частка бюджету йде на військові потреби. Нещодавнє підписання домовленостей між сербами і хорватами про врегулювання двосторонніх відносин для Хорватії дуже важливе. Загреб потребує юридичного визнання Белградом своєї міжнародної правосуб'єктності і навіть готовий, напевне, не висувати на перший план питання реінтегрованих територій. Хорватські політики сподіваються на підтримку Києва у розв'язанні балканського вузла і прагнуть якомога ширшого співробітництва. Україна в свою чергу теж має інтереси на Балканах, і останній візит А.Зленка показав, що політична роль нашої держави в процесі мирного врегулювання ставить її в один ряд з іншими країнами, що визначають європейський порядок. Окрім того, Київ зацікавлений у налагодженні двосторонніх економічних відносин.

Україна і Хорватія мають схожу історію, корені нашої дружби сягають тисячоліть, наголосив у розмові той самий священик загребської церкви. Наші народи жили по обидва боки Карпат в давнину, і тепер відстань не повинна розз'єднувати їх. Історики свідчать, що на хорватських землях в басейні річки Сави, на Динарському нагір'ї бували посланці київських князів. А на картинах старих фоліантах можна побачити людей, що висаджуються на Адріатичне узбережжя, з оселедцями, вусами і в шароварах. Наші предки шукали тоді співпраці з народом, який живе тут. Шукали саме тих ключів до райських воріт, до миру...

Київ — Загреб — Київ.

Наздоганяйте лідера

(Початок на 2-й стор.)

— Авжеж. Щоб нас визнали, ми повинні були здобути цілковиту незалежність на своїй території. Для цього створили вісім фірм, які невдовзі мають об'єднатися в холдингову компанію. Але для того, щоб незалежність не стала самоціллю, усі працюють на одну ідею: забезпечити іноземного інвестора усім комплексом виробничо-рекламних послуг, які йому потрібні для якнайшвидшої адаптації в Україні. Одна фірма розробляє рекламну кампанію для інвестора з урахуванням щонайменших дрібниць, друга — відповідає за виробництво рекламної продукції, ще одна — за фінансове забезпечення, конвертацію валюти, роботу з цінними паперами. Не ми, а нас вибрали партнери по бізнесу — німецькі концерни «Репротехніка» і «Ренкерн»: перший проектував майже всі хмарочоси Франкфурта, а другий виготовляв, скажімо, німецькі марки, чеські крони. З їхньою допомогою ми опанували автоматизоване виробництво репрографічних рекламних плівок. Втім, сфера їх застосування значно ширша, оскільки одним з перших замовників стало МВС України — можна до зморшки відновити в пам'яті свідка портрет злочинця, а також картографи — можна деталізувати карту України до останнього будинку.

— Разом з технологіями інвестор завозить в Україну і комп'ютерну техніку. Чи не купуємо ми через бідність учорашній день?

— Ні в якому разі. За інших не відповідатиму, а за «Лідера» скажу так: ми продаємо виключно продукцію світового класу: малті-медіа. При цьому встановлюємо комп'ютери і забезпечуємо обслуговування. Проілюструвати технічний ефект, скажімо, від програмних засобів і оргтехніки фірм «Скорпіон» (США) або «Сума Графікс» (Англія), які продає дочірня фірма «Лідер-Техносфера», можна на прикладі. Уявіть кількість креслень, якщо вимагається масштаб один до одного, під час проектування нового літака на АНТК імені Антонова, трудомісткість конструкторського забезпечення, коли в архівах тільки стоси старих конструкцій. Нетрі. Невеличкий сканер, невеличкий комп'ютер, невеличкий плотер — і нетрі позаду. Так працює сьогодні західний конструктор, але так працює сьогодні вже і наш — на АНТК імені Антонова.

— Іншими словами, «Лідер» створює іноземному інвесторові замкнений цикл виробничо-рекламних послуг: від репрезентації на внутрішньому ринку ноу-хау — до створення комфортних умов роботи.

— Йому не треба звертатися до кількох різних фірм у пошуках тієї чи іншої послуги. Є — ми.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, «Голос України»

Блоху підкувати легше

Моложавий чоловік зайшов до корпункту з купою авторських свідоцтв про винаходи і передбачливо запитав, чи бажають з ним розмовляти? Це був Віктор Платонов, «херсонський Лівша», як називають його у нас.

— Вікторе Андрійовичу, винайдені вами очеретокосилка, пневмоциркулярна пилка для тісних приміщень, ткацький верстат для інвалідів, сепаратор для видалення цукрового пилу з цеху, міні-верстат для намотування хірургічної нитки, багато чого іншого — за все це передбачливий підприємець вхопився б обома руками, тим більше, що деякі корисні речі ви демонстрували, як кажуть, в єдиному екземплярі...

— Якби ж то так. Мені весь час не щастить. Ще відтоді, як у військкоматі просився у танкісти, а зарахували прикордонником. Я й на заставі намагався удосконалити технічне оснащення контрольної смуги, за що мав неприємності. І нині дружина постійно гримає за те, що мене тягне у технічні хащі. Такий уже, видно, вродився: навіть у снах інколи бачу свої майбутні вироби. Як раціоналізатора мене ще якось терпіли на підприємствах, де довелося працювати. А при згадці про мої серйозні технічні винаходи у багатьох чиновників псувався настрій. Дійшло до того, що якось викликав мене колишній інструктор обкому партії разом... з дружиною і став благати: нехай вона вплине на чоловіка, не дає спокійно жити, пише листи самому Горбачову.

Одне слово, тільки частину ідей реалізував. Самотужки виготовляв різні верстати, устаткування. Спеціалісти, науковці визнавали їх оригінальними, потрібними виробництву. Але часто на цьому все й закінчувалося. Але я людям все одно хочу залишити свої розробки.

— Що маєте на увазі?

— Потрапив якось до лікарні, побачив, як хворі мучаться. Задумав виготовити ліжко для реанімаційних відділень — таке, щоб забезпечило потреби малорухомої людини — аж до практикування масажів, аби уникнути пролежнів. Сказано-зроблено. Зараз маю необхідну документацію. От тільки до масового виробництва, як до Києва пішки.

А бачили ви, як минулої осені херсонці возили з колгоспних полів кинуті напризволяще овочі й фрукти? Скільки добра втрачено! Створив я міні-завод для переробки овочів «Хутірець», здатний виготовляти консерви, соуси, компоти, джеми, маринади. Продуктивність його — майже тонна за годину. Передбачив і модель, розрахований на менші обсяги продукції. І що ж? Пробити своє дітище непросто. звичайно, можу зробити заклад тим же міністерствам охорони здоров'я, сільського господарства і продовольства, новоствореним структурам на кштапт Академії оригінальних ідей. Відомчі інтереси могутні, як і колись, бюрократична витонченість у боротьбі з одинаками, їхніми ідеями настільки вражаюча, що корисне діло жовкне на корені. Думаю, що слід створити якісь регіональні центри винахідництва, щоб мати змогу на місці реалізувати хороший задум. Але повторюся: легше було Лівші підкувати блоху, ніж нинішньому винахідникові обходити бюрократичні перепони.

Херсон.

Солом'яний пам'ятник

Ця хата була збудована, а точніше — виплетена з соломи, «пов'язаної» глиною, майже шість десятків років тому. Стоїть у селі Пересопниці Рівненського району й тепер. Хата Петра Чумака нагадує усім про ті давні часи, коли бідні українські селяни змушені були плести із соломи не лише корзини для зерна чи постоли, а й хати. І то було мистецтво!

Про цей незвичайний пам'ятник розповіла газета «Вісті Рівненщини».

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

ВОЄНІЗОВАНІ АНГЕЛИ

Трапляється, журналісту щастить саме тоді, коли цього ніяк не скажеш про героїв його майбутнього репортажу. Так сталося, коли я потрапив до штабу 9-го воєнізованого гірничорятувального загону в Лисичанську. Саме в той момент тут одержали тривожний сигнал з шахти «Чорноморка»: аварія!

Ми мчимося до місця події разом із заступником командира загону Олексієм Гурою, командиром загону респіраторників Олександром Пилипейком, командиром відділення Сергієм Звягіним.

... Здавна гірничорятувальники — як ангели-хранителі — оточені шаною в шахтарських краях. У підземних глибинах різне може трапитися. Рятувальник має миттєво кинутися в самісіньке пекло. Є навіть офіційне положення: житло гірничорятувальника має бути не далі як за 200 метрів від шахти.

До складу дев'ятого загону входить п'ять взводів. Один оперативний, при штабі загону, інші — в містах Гірське, Первомайське, Новодружеськ, Кремінна. У взводі тризмінне цілодобове чергування, у випадку надзвичайної ситуації як мінімум одне відділення готове негайно вступити у бій зі стихією. При необхідності й інші відділення прийдуть на виручку шахтарям. І, звичайно ж, серед гірничорятувальників буде група з п'яти лікарів, що працюють при штабі: хірург, травматолог, реаніматолог спускаються в шахту, що димить після аварії, загрожує новими викидами метану чи раптовими обвалами, заповнену густим вугільним пилом — і зразу ж роблять уколи потерпілим, ставлять їм крапельниці, досліджують і лікують рани.

Олексій Гура згадує пожежу на шахті імені Мельникова. Гірники, багато хто з сильними опіками, підняті нагору, відправлені до лікарні. Збивши вогонь, рятувальники ізолювали лаву, звели додаткові вибухостійкі перемички. Ніщо не гарантувало від нових викидів метану. Єдиним прикриттям був генератор інертних газів, а простіше — літаковий реактивний двигун, який підтягли до самого місця аварії. Протягом десяти годин гув двигун, насичуючи лаву газами, здатними нейтралізувати вогнелюбний метан. За ці десять годин темпами, які раніше називали ударними, перемички й були побудовані. Було врятовано гірниче обладнання, яким щодоби видобувається 1,2 тисячі тонн вугілля.

До речі, про обладунки гірничорятувальників. Установка «Зима» — її подих воістину крижаний. Та під землею, за умов дикої спеки, він здається ласкавим і жаданим. Із криги, що виробляється «Зимою», конструюється й спецодяг респіраторників: пластини криги закладаються в численні кишені куртки й допомагають уберегтися від теплового удару. Установка ГШ-І. Вона здатна перетворювати рідкий азот в газоподібний і подає його на палаюче вугілля. Повітря інерцизується, вогонь швидко задихається.

Техніки в загоні багато. Управляти нею може будь-який гірничорятувальник. Не завдяки якомусь руху місцевих «багатоверстатників». У вогнедихаючій лаві доводиться підміняти потерпілого товариша, а значить, — і зуміти робити те, що вмів робити він. Всі гірничорятувальники відмінно знають гірничу справу. До загону приймають лише тих, хто пропрацював на шахті не менше року.

... Ну хіба може пощастити журналістові, коли не щастить героям його майбутнього матеріалу? Зрозуміло ж, ні! Ось і цього дня все добре було у всіх. Потерпілих на шахті «Чорноморка» не було, та й не могло бути. Пройшли звичайні навчання в умовах, максимально наближених до аварійних...

Луганськ.

Фотофакт

ДЕЩО ПРО ПАРАСОЛЬКУ ДЛЯ ГРИБІВ?

Давній поет Марціал писав: «Сріблом і золотом, любов'ю друзів легко поступитися, але важко відмовитися від страви з грибів». Тим паче, коли зважити, що гриби — головний продукт більше як 200 страв. Ще 200 років тому люди замислилися над промисловим вирощуванням грибів. Оскільки перші грибні промисловці виникли у Франції, вирощені під плівкою печериці почали називати шампіньйонами. Нині шампіньйони вважаються найврожайнішою у світі сільськогосподарською культурою. Їхня врожайність у 36,6 раза більша за врожайність картоплі і в 366,6 — зернових. Вигідно, безперечно! Отож група винахідників із Черкас на чолі з інженером-технологом Іваном Кірдодою розробила технічну й технологічну основу для вирощування грибів із спеціального субстрату і міцелію (грибниці) й отримала на це патент. Черкаський інститут «Агропроект» розробив проект лабораторії з вирощування міцелію. А на цьому фото: вирощені умільцями шампіньйони. Вони можуть рости просто в мішку.

Фото Івана КІРДОДИ.

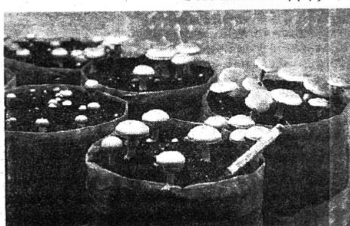

ЧИСТА ФАБРИКА

Мінприроди України схвалило проект фармацевтичної фабрики, рішення про будівництво якої прийнято у Маріуполі. Фабрика щороку виготовлятиме 0,5 мільярда таблеток аспірину, анальгіну та інших дефіцитних ліків. Спеціалісти відзначають, що фабрика не буде екологічно і санітарно-гігієнічно небезпечною ні для персоналу, ні для навколишнього середовища.

ІА «Інтелект».

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

ОЦЕ ТАК МОЛОКОВОЗ!

Вже кілька літ ремонтується через пень колоду головний чернігівський міст через Десну. У напрямку Києва водіям доводиться робити величенький об'їзд. Але завдяки водієві автопідприємства № 2502 «Укрм'ясомолтрансу» Миколі Максименку, який вирішив скоротити шлях, здається, роботи невдовзі буде завершено. Молоковоз провалив міст і завис на понівеченій арматурі, а після автопригоди Київ виділив для завершення ремонту 10 мільярдів карбованців.

Чернігів.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Удень зі свічкою на березі Світязя

Гнат Федорович Хомич живе у селі Світязь Шацького району. Дерев'яна хата, яку він сам змайстрував, коли у 1946 році повернувся з війни, стоїть на березі озера Світязь, за двісті метрів від води. Він, як і його діди та прадіди, все життя ловив рибу. Особливо знається на вуграх. За 45 років праці у місцевому рибгоспі Гнат Федотович одного разу зловив вугра, який важив 4 кілограми 200 грамів. Товщиною, як пляшка. Кажуть, більшого тут ніхто не бачив.

— Я пам'ятаю, коли на Світязі господарював польський пан Поплавський, — веде мову Гнат Федотович. — В ті роки вугрів на озері було багато. Мій дід Яків ловив їх для пана, а той возив у Варшаву. Пан був мудрим чоловіком. Він не дозволяв ловити вугра, який би важив менше кілограма... А ми роками брали, що попадало в ятері. Ото і дожилися, що на Світязі поласувати рибою, вважайте, неможливо. Я не кажу вже про вугра. Того і вдень із свічкою не знайдете.

— Гнате Федотовичу, але ж браконьєри продають вугрів. Я сам нещодавно у Шацьку на гряді купив невеликого копченого вугра.

— То правда, є в нас така риба. Але дуже мало. Знаєте, в сімдесятих роках я за одну ніч ятерями ловив 200—250 кілограмів вугрів. Великих, більше метра довжиною. Давно таких не бачив.

— Кажуть, вугри не завжди водилися у Світязі. Про те, як вони сюди потрапляють ходять різні легенди. А що ви думаєте?

— Я чув від старих людей, що до проведення меліоративних робіт, ще у вісімнадцятому столітті, вугор у Світязі не зустрічався. Ходить версія, що з Балтики зрілі вугри, віком 10—11 років, відпливають на нерест до Саргасового моря, в район Бермудського трикутника. Допливають туди знесилені. Відметавши ікру — гинуть там. Личинки після трьох років через Гольфстрім пливуть у Балтійське море. А вже звідти попадають у води Вісли, проти течії у Західний Буг. Ця річка з'єднана каналами з районом Шацьких озер, тому окремі мальки проникають і в озеро Світязь. Чи то правда, не знаю. Мій дід розповідав, що пан Поплавський запускав у Світязь малька. Сам знаю, що мальок вугра завозився на наше озеро з-за кордону. Купували його нібито за долари у Франції. То вже мені невідомо. Пам'ятаю, останній раз привозили мальок років п'ятнадцять тому.

— Гнате Федотовичу, то є в озері вугор чи ні?

— Гадаю, що є. Не так багато, як було, але водиться. На великих глибинах плаває, треба вміти ловити. Знаєте, він ловиться, коли так задощить, щоб трошки поштормило... А коли місячно та тихо — вугра не піймаєш.

— А на вудочку?

— Сам не пробував. Але то дуже рідко буває.

— Яку найбільшу рибу ви особисто впіймали на Світязі?

— Сома, який мав 38 кілограмів. Коли поправді, то є в наших озерах риба, є. Господаря немає. Якось і незручно говорити, але в нашому районі є 22 озера, а риби в магазині не купите. Хоч майже всі рибу їдять. Багаті наші озера на окуня, коропа, плотву, канадського сомика, щуку... Я то, вибачте, старий чоловік, може, не все добре розумію, але щось тут не так. Щоб жити біля озер і не мати риби... Не розумію.

— Будемо надіятися, що доживемо до таких благословенних часів, коли вільно в магазині можна буде купити вугра.

— Дай Боже...

Волинська область.

Микола ВОЛОК,
«Голос України»

КОНІ У ВЕРОНІ

Запрошення взяти участь у Всесвітній виставці конярства, що відбудеться в італійському місті Вероні, надійшло до Лікарівського конезаводу № 174. І неспроста, бо лікарівські скакуни були фаворитами недавньої Всеукраїнської виставки-ярмарку. Вони найвище оцінені і під час влаштованого на ній аукціону. Підготовчий комітет Всесвітньої виставки не обійшов увагою українських конярів і попросив їх надіслати відеоматеріали про своїх підопічних.

Олександрійський район Кіровоградської області.

ЗАВЖДИ СВОЯ ВУЛИЦЯ

— Які б зміни не відбувалися в нашому житті, я завжди живу на своїй вулиці! — каже режисер Київської національної кінематеки Володимир Ілліч Хмельницький.

І справді. Коли вулиця носила ім'я Леніна, режисер нагадував, що він — Ілліч. Коли ж Києвом прокотилася хвиля перейменувань, Хмельницький став жити на вулиці Хмельницького. Звичайно, не Володимира, а Богдана.

Олександр ГУРАЛЬНИК.

Київ.

Одним абзацом ● Одним абзацом

♦ *19,7 тисячі чоловік виїхали з України за кордон на постійне проживання протягом першого півріччя минулого року. Половину всіх емігрантів традиційно становлять євреї: 45 відсотків їх вибрали США, 40 — Ізраїль, 11 — Німеччину... П'яту частину серед тих, що виїхали, становлять українці. Половина з них відбула до США, 19 відсотків — у Німеччину, 18 — в Ізраїль...*

♦ *Вступні іспити до приватного гуманітарного інституту, який створюється у Слов'янську, не передбачені. Бажаючим вчитися досить заплатити відповідну суму. Не передбачають і звичних сесій. Інститут готуватиме вчителів російської та української словесності, англійської філології, а ще — індивідуальних вчителів домашнього виховання, тобто гувернерів.*

♦ *За минулих два роки смертність серед сільського населення України збільшилася в два рази, зросла кількість ракових захворювань. Це сталося тому, що різко збільшилась інтенсивність хімізації сільського господарства. Із 146 основних продуктів харчування, які виробляють у нас, вчені виявили 72 види залишків пестицидів. Хлорофос, метафос, сполуки ртуті і міді — все це знайдено в їжі, яку споживаємо.*

♦ *У 1993 році, порівняно з попереднім, за даними Сумського обласного ВВІРу, у 2,7 раза збільшилася кількість бажаючих змінити свою національність на єврейську. Серед тих, хто побажав стати євреєм, є колишні росіяни, українці, грузини, представники інших національностей.*

♦ *За рішенням Генерального директора ЮНЕСКО Федеріко Майора українського кіномитця Юрія Ільєнка включено до почесного міжнародного комітету по відзначенню 100-річчя світового кіно.*

♦ *Благодійний фонд художника Леоніда Могучова, зареєстрований Мінюстом України, фінансуватиме роботи, пов'язані з вивченням, популяризацією і захистом пам'яток культури українського народу, передусім — культових споруд, що мають велике історичне значення.*

♦ *Відомий футболіст Олег Протасов відтепер гратиме за японську професійну команду «Тамбу» з міста Осаки (як, до речі, і колишній київський динамівець Азрик Цвейба). Японці заплатили за українського футболіста 400 тисяч американських доларів грецькому клубу «Олімпіакос», за який він виступав протягом останніх трьох років.*

За повідомленнями прес-служб інформаційних агенцій і наших кореспондентів

Віталій МАКСЮТЕНКО, «Голос України»

НАШ КОРПУНКТ УЗЯТО В РАМОЧКУ

Доведено: перебування людини у так званих патогенних зонах (поблизу тектонічних розломів, карстових порожнин, підземних річок, джерел підвищеної іонізації повітря тощо) викликає відчуття дискомфорту, пригнічення. На клітинному рівні відбуваються руйнівні процеси, які істотно збільшують імовірність серйозних захворювань мозку, серцево-судинної системи, органів дихання. Ось чому в ряді країн Заходу спорудженню житлових будинків та інших «людинонасичених об'єктів» передують спеціальні дослідження і висновки експертів. До таких турбот про здоров'я громадян у нашій державі, на жаль, не доходять руки. Санітарні служби не мають навіть приблизних стандартів безпеки з відповідними показниками. Але чи не можна уже сьогодні якось захистити людей, котрі знаходяться під бомбардуванням невідомих для ока грізних сил?

Виявляється, можна. Зарадити біді береться Сумська науково-виробнича фірма «Атон». Маючи у штаті групу досвідчених операторів біолокації, «Атон» надає організаціям і приватним особам послуги по обстеженню приміщень на предмет виявлення і нейтралізації патогенних зон. Довідавшись про це, зробив заявку і я. Аби отримати уявлення про безпечність кореспондентського пункту і власної квартири.

У зазначений термін зустрічаю гостей. Представились: Микола Капітоненко та Володимир Коген. У руках у кожного рамки з металевого прутика у формі літери «Г», один кінець якої перпендикулярно затиснутий у трубку з металевими підшипниками, другий зігнуто під кутом 90 градусів до першого. Спостерігаю за маніпуляціями В.Когена, який підняв «роги» рамок так, що вони завмерли паралельно одна одній. Ледь помітним нахилом до підлоги, він повільно і плавно рухається вздовж стін. Особливо ретельно чаклує над ліжками, письмовим столом. Десь за півгодини мені вручили «Картку біолокації квартири». На стандартному аркуші зображено план оселі і якісь позначки червоним. Без коментаря не обійтися.

— Ну що ж, — каже Микола Капітоненко, — вам можна бути спокійним, квартира майже «чиста», переважають комфортні або нейтральні умови проживання. До речі, аналогічні параметри зустрічаються не так уже й часто. Приблизно в одному випадку з п'яти.

— Ви сказали — майже «чиста»?

— З кількох десятків перевірених квартир та кабінетів ми ще не зустрічали таких, де б абсолютно не було відхилень від норми. Є деякі ознаки патогенних зон і у вас. Ми їх позначили червоним. Але жодне з джерел негативного впливу не є небезпечним.

— Що ж радите тим, у кого ситуація набагато гірша?

— Найрадикальніший спосіб — пересунути ліжко або стіл у безпечне місце. У складніших випадках пропонуємо деякі засоби часткової нейтралізації, ефективно знешкоджують випромінювання наприклад мідний круг або дзеркало.

— Над моїм столом ви вже робите якісь чудернацькі паси...

— Об'єктивно існуючі патогенні зони локалізувати неможливо. Але є ще штучна інформаційна зона, це вже продукт життєдіяльності людини,згусток негативно зарядженого поля. Така субстанція у вигляді футбольного м'яча і виявилась над вашим столом. Я розсіяв цю енергію і тепер рамка, ви переконались, показує «ясно».

Не зчулися, як суто прагматична бесіда перейшла у русло світоглядних філософських проблем. З'ясувалося, що мої співрозмовники дотримуються діаметрально протилежних думок на природу явищ, з якими вони працюють. Володимир Коген — переконаний матеріаліст і ладен все пояснити через призму законів фізики. Микола Капітоненко, навпаки, спирається на ідеї всесвітнього розуму. Як там не є, будь-яка гіпотеза має право на існування. **А рекомендації «Атона» , як бачите, зовсім не шкідливі.**

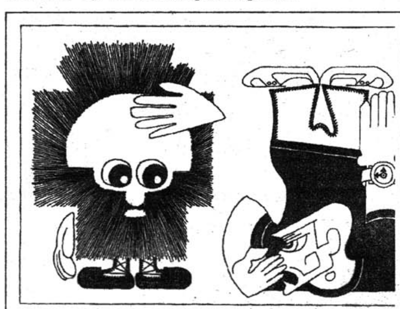

Суми.

КРОСВОРД

По горизонталі: 5. Династія римських імператорів II-III ст. 6. Одна з найдавніших назв України, що засвідчує хліборобський характер праукраїнської цивілізації. 11. Індоєвропейський бог Сонця і мирного договору, чиє ім'я є частиною давньоукраїнського князівського імені Володимир. 12. Темносірі або чорні зображення на срібних і золотих виробах. 13. Імовірна назва столиці гелонів, яка була на місці нинішнього Києва і яку спалили війська Дарія. 16. Двогорбий верблюд. 17. Сучасний український учений та публіцист, автор книги «Українська Церква і процес національного відродження». 18. Картина Галини Мазепи, української художниці у Венесуелі. 21. Панівна верхівка в Англії та в США. 24. Величальна календарно-обрядова пісня на честь Нового року. 25. Український письменник, зачинатель нової української літератури в Галичині. 27. Український письменник, вчений і політичний діяч, один з організаторів Української радикальної партії. 29. Відомий з «Патерика» варяг, чий золотий пояс став еталоном під час побудови Успенського собору в Києво- Печерській лаврі. 30. Народно- пісенне прізвище засновника українського козацтва князя Дмитра Вишневецького. 31. Полковник УПА, командувач військами УПА-Південь. 32. Митрополит Київський і Галицький, друг короля Данила і його канцлер, який на знак протесту проти спроб Данила запровадити унію переїхав до Суздальщини.

По вертикалі: 1. Один з чотирьох племінних союзів, який, за свідченням Геродота, у V ст. до нашої ери селився на Східній Волині і був частиною народу, що його Геродот назвав скіфами-орачами. 2. Службова особа, що здійснює нагляд за виконанням законів. 3. Одноатомний спирт. 4. Надприродна істота, посередник між Богом і людьми. 7. Німецький церковний діяч, автор «Хроніки», де описані події на Русі 908-1018 років. 8. Однакова тривалість подій. 9. Один з напрямів ідеалістичної філософії. 10. Річка на Пряшівщині. 14 Картина Михайла Фіголя. 15. Необмежена влада особи чи групи людей. 19. Прилад для озонування. 20. Видатний український письменник, який жив у ФРН. 22. Військовий чин у сучасній українській армії. 23. Сестра Кия. 26. Український сатирично-гумористичний тижневик, що виходив у Львові в 1933—1939 роках. 28. Англійський поет і драматург епохи Відродження.

Відповіді на кросворд,

надрукований в «ГУ» 5 лютого

По горизонталі: 5.Конотоп. 7.Кандиба. 9.Унти. 10.Галілей. 11.Ягве 12.Гном. 14.Мономах. 16.Леля. 17.«Русалка». 18.Криптон. 19.Беринда. 21.«Патерик».23. «Юнак». 24.Курилас. 25.Ясла. 26.Герб.28.Тобоган. 30.Кума. 31.Адстрат. 32.Адгезія.

По вертикалі: 1.Анти. 2.Стіг. 3.Еней. 4.Диня. 5.Канонір. 6.Паланка. 7.Коломак. 8.Аквілон. 13.Масарик. 14.Маланюк. 15.«Христос». 16.Лотерея. 19.Бандера. 20.Атрибут. 21.Палагна. 22.Коломия. 27.Бісс. 28.Тура. 29.Нуга. 30.Коза.

«Аїда» Джузеппе Верді — один з найяскравіших творів оперної класики — ось уже кілька років подорожує по світу як спектакль-гігант, у трупі котрого зайнято 1500 чоловік. Сольні партії виконують зірки міжнародного класу. Постановку опери в такому масштабі здійснила американська фірма «Глоуб арт Інтернейшнл Лтд». Продюсер — Александр М.Жибрег.

Уперше цю велетенську виставу побачили глядачі Єгипту. Дійство розгорталося біля справжнісінських пірамід і Сфінкса, які були не лише фоном, а й органічною складовою частиною спектаклю. Якщо до цього додати ефектне освітлення, спеціальну аудіосистему, 5 тисяч видів реквізиту, розкішні костюми дійових осіб, 400 музикантів, співаків і танцюристів і, що найважливіше, дивовижну музику Верді, то можна уявити, що це таке!

Колосальне видовище вже побачили також у Канаді, Австралії, Японії, Мексиці, Гонконзі, США, Франції, Англії, Швейцарії. І скрізь вистава була приречена на тріумфальний успіх. Бо при таких масштабах опера зберігає всі притаманні їй ознаки — проникливий драматизм, красу й глибину відтворення партитури, майстерність виконавців. Спеціально для цієї постановки основну частину звукової системи розробила фірма «Мартін Ф2», відома в усьому світі. Голос співака транслюється через 48 динаміків, що забезпечує максимально точне відтворення живих тембрів, найтонших нюансів музики у найвіддаленіших куточках будь-якого природного середовища.

І от це грандіозне шоу у всій своїй величі й сценічному блискові наближається до Києва. Ми вже повідомляли, що спектакль «Аїда» відбудеться 21 і 23 серпня на Республіканському стадіоні, і одночасно його зможуть почути й побачити 50 тисяч чоловік. Одне слово, виставу справедливо названо в світі «оперою для всіх людей».

«Аїду» в Києві присвячено Дню незалежності України.

Прологом видовища буде ряд цікавих заходів. 14 травня кияни та гості столиці стануть учасниками демонстрації моделей одягу «Аїда фешен-шоу». Урочиста і, сподіваємося, радісна зустріч 15-метрового Сфінкса, котрий наближається до наших берегів по Дніпру, відбудеться 26 червня. Потім Сфінкс перейде на майдан Незалежності, де протягом тижня їтимуть концерти майстрів мистецтв, творчих колективів України. Костюмований похід акторів, а також зайнятих у виставі тварин — «Аїда-парад» — 31 липня на Хрещатику.

Ну, і щоб кияни справді відчули безпосередню причетність до «Аїди», 10 і 11 червня на Республіканському стадіоні буде організовано відбірковий перегляд бажаючих взяти участь у виставі.

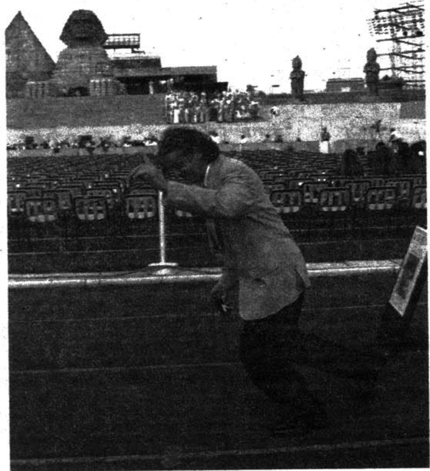

Людмила БАРАНЕВИЧ, «Голос України»

СФІНКС УСМІХНЕТЬСЯ В КИЄВІ. Ох-хо-хо!..

Нині відділ маркетингу «Аїди» працює в штатному режимі підготовки до великої культурної події в житті столиці України. А як у наших рідних умовах працювати по-американськи, тобто бездоганно, з'ясувалося в ході розмови з Александром Жибрегом.

Хоч почалася бесіда з такого запитання:

— **Александре, наскільки мені відомо, після Києва «Аїда» буде показана в Москві, Санкт-Петербурзі, Новосибірську, Алма-Аті... Скажіть, а чому ви почали саме з Києва?**

— Вісім років тому відбулася страшна Чорнобильська катастрофа. Вона обпекла болем увесь світ.

Ми тісно співробітничаємо з Фондом Довіри при ООН для дітей Чорнобиля, де зібрано всю інформацію на цю болючу тему. Тож частину коштів, одержаних від спектаклів, а також усі благодійні внески різних фірм, організацій світу, котрі вже зацікавилися заходом, буде перераховано у Фонд Довіри. А він адресно розподілятиме допомогу. До нас уже надходять пропозиції від телевізійних компаній різних країн на право одержати запис київського спектаклю. Це також означає додаткові кошти на допомогу.

— **Дякую за добру вість, Александре. Висока людяність вашої програми, безумовно, допоможе нам вистояти. А як вам працюється в Києві? Година пік наближається, і я чула, що маєте деякі проблеми...**

— Так, проблема є. Хоча повинен сказати, що ми відчуваємо підтримку і Міністерства культури, і міської держадміністрації. До проекту «Аїда» з розумінням поставилися в президентських структурах. Тобто робота йде. Але подальша реалізація програми гальмується формальностями. Справи значно просунулися б, якби всі дії на державному рівні були чітко скоординовані. Чекають цього і в ООН, бо їх активне включення в гуманітарну акцію також залежить від прийняття рішення тут.

Повірте, мені незручно відривати Президента, главу крупної держави, чий імідж у світі набуває дедалі більше ваги, на підписання «бумаг». Та що вдієш! Ох-хо-хо!

Розумієте, наш проект не потребує фінансування з державного бюджету України. Гроші беру з власної кишені та з кишені спонсорів. Місцеві колеги підказують, що, мовляв, ти частіше говори про це. Та я ладен у мегафон на площі Незалежності кожен день кричати..

— **Ви віриге, що одержите «бумагу»?**

— Якби не вірив, то зараз не говорив би з вами.

— **І все ж, як просуваються справи загалом, що позитивного є на сьогоднішній день?**

— Усе, що залежить від нас, робиться за планом. Друкована продукція виготовляється у Швейцарії, надійде вчасно,аби лише бюрократичні перепони не заважали.

— **А хто братиме участь у виставі, з якими зірками зустрінемося?**

— Вже дала згоду на партію Амнеріс видатна американська співачка Гейл Гільмот. Ваш Валентин Пивоваров — він виступав у спектаклі упродовж кількох сезонів — виконуватиме партію Рамфіса. Грейс Бамбрі, також визначна американська співачка, солістка Метрополітен-опера, — це натуральна Аїда... Тут усе без проблем. Ох-хо-хо!

— **Александре, хто ви, звідки?**

— Відповідаю: я — югослав! Хоч у моїх венах тече добрячий коктейль, але народився я на югославській землі, там живе моя мама, і почуваюся югославом. Чому саме так кажу? Коли ти знаєш, що в твоєму рідному краї — трагедія, то як можна бути пасинком цієї землі? Не доведи Боже, щоб тут десь таке сталося. Це буде кінець світу. І тому свою роботу я повністю віддаю людям, хочу, щоб наша культурна, гуманітарна місія об'єднувала всіх. Недавно, повертаючись з Америки, де живу зі своєю родиною, заїхав до мами. Боже праведний! Що там робиться! Ох-хо-хо!

— **Ви музикант за фахом?**

— Так. Але батьки захотіли, щоб ще й будівельний інститут закінчив. Друга моя спеціальність — будівництво мостів, доріг...

— **Ну, Александре, у цьому присутня своя символіка — ви наводите духовні мости між континентами.**

— Може, то занадто сказано, але правда в тому, що музика не потребує перекладу. Її духовну силу розуміють усюди. Буду щасливий, коли моя програма «Аїда» подарує киянам радість причетності до світової культури.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

«ПОХОВАЙТЕ МЕНЕ У ВИННОМУ ПОГРЕБІ...»

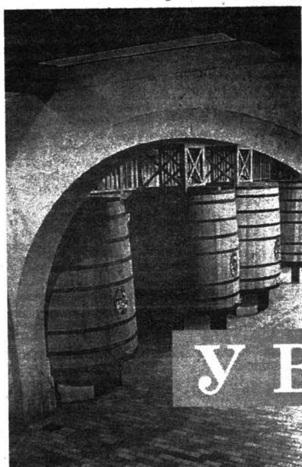

У Бордо кажуть: хороше вино те, що має пляшку, склянку, потрібну температуру і закуску. Оскільки хороші вина бордосці люблять, залишається тільки дивуватися: чому вони не п'яніють...

Генетика річ серйозна. І вино у Франції давно перетворилося в одну з ознак її життя, обросло безліччю легенд, дифірамбів, церемоній: як вибрати, подати до столу, з якої нагоди, з якою закускою і навіть, що треба говорити. А кажуть найчастіше: "Чін-чін", що значить: «Будьмо!»

У Бордо, зацитувавши Бодлера: «Душа вина безсмертна. Вона співає у пляшці і виштовхує зі своєї скляної в'язниці спів, сповнений вогню і братерства», вам можуть зауважити: тільки тоді, коли напій пити правильно. Лікер — охолоджений до 8 градусів, біле сухе і рожеве — 8—10, біле сухе, але дуже старе, і сидр — 11—12, червоне вино чудово п'ється 17-градусне, а для червоного вина, старого, витриманого найкраще (не сплутайте, це дуже важливо) — 18 градусів. За тисячу років виноробства їхні попередники вже проекспериментували з усіма іншими температурами, і зробили певний висновок.

Історія ж самого Бордо — світової столиці вина — почалася ще в III столітті до христової ери, коли на ці землі прийшли кельти, або ж галли (як кому подобається) і засадили їх виноградними лозами. І за кілька століть лози так призвичаїлися до нових місць, що нікому й на думку не спадало, ніби буденний і звичний виноградний напій може зацікавити заморських торговців. Місцева знать перебивалася винами з Іспанії та Італії.

Аж поки не почалася війна. І одночасно — золота ера для Бордо. Сто років англійці завойовували Францію. А в перервах між боями займалися комерцією. Вони дуже вправно перетворили південний захід на прибуткову винну бочку, відправляючи її запаси по всьому світу. А коли змушені були повернутися на північ, Бордо вже перетворився на найбільший у світі торговий порт, і світ від бордоських вин відмовлятися не захотів.

Бордо ріс навіть не на дріжджах — на вині. І на грошах, виручених з нього... Знаєте, де стоїть прототип паризького Нотр-Даму? В Бордо! А знаменита п'ятдесятиметрова вежа Пей-Берланд з дивовижною скульптурою замість хреста на шпилі? У Бордо! А один з найперших годинників у країні? Там же! І куди приїжджав Наполеон І зі своєю Жозефіною на інаугурацію однієї з будівель (і тільки) міської біржі? Правильно! Все це збереглося. Тому, потрапляючи сюди, хмелієш: чи то від краси і величі, чи то справді випаровується винний дух, міцний, витриманий, п'янкий.

Бордо. Головне місто південного заходу Франції. Майже на його околиці — найстаріший у країні винний погріб, який, проте, називається шато (що значить — палац) Обрійон. А трохи далі на південь — ще 500, молодших. І щороку вони продають в усі країни світу 600 мільйонів пляшок! Кажуть, Україні також. Не всі, правда, знають, що таке Україна, але коли вже існує така держава, значить там має бути бордоське вино. Всього тут — 12 тисяч виноробів. Останню цифру вичитала в місцевій газеті «Сюд-Уест», яка щовівторка буває... винною.

Тільки про Бордо треба говорити не з цифрами, а з келихом: медоку, кадилаку, лібурне, бурже, марго, мулі... Бо вино — це його життя. І життя його вуличок, подекуди таких вузесеньких, що не розминутися двом стрічним. Його людей, що попри незліченні запаси п'янких напоїв, ходять всетаки тверезі. Але не обурюються на водіїв, якщо ті захмелілі, бо, по-перше, з 9 ранку до 19 вечора рух у старому місті просто заборонений (бракує місця), а по-друге... Відверто кажучи, я сама не знаю, чому їм ніхто не пропонує «подмухати у трубочку».

Чим це пояснити? Мабуть, тільки природою. Природою справжнього бордосця... Який зі старовинних пісень найчастіше наспівує про лицарів, що зібралися за круглим столом, щоб випити п'ять-шість пляшечок хорошого вина. А коли, очевидно, ті пляшки були випиті, один з них узявся складати заповіт: **поховайте у винному погребі, хочу бути королем пияків...**

Отакі вони — бордосці. Отакий він — Бордо. Отаке воно — бордоське вино. Тече, змінюється, але, слава Богу, не закінчується.

Бордо.

ТЕПЛИЙ БЕРЕГ ХОЛОДНОГО МОРЯ

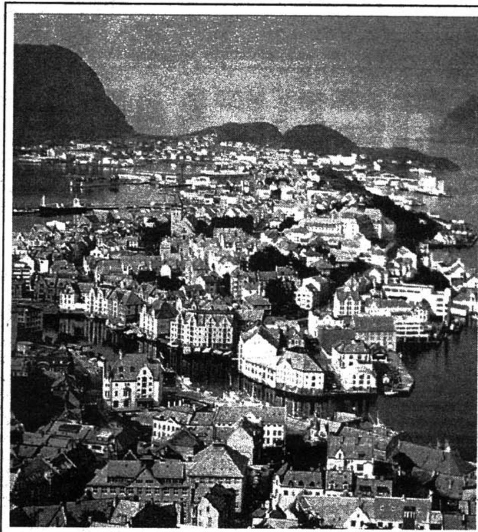

Сім сторінок із норвезького блокнота

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

I. До Норвегії мене привела давня любов до трьох великих мандрівників — Рауля Амундсена, Фрітьофа Нансена, Тура Хейєрдала. Імена цих трьох завжди асоціювалися у моїй уяві із способом життя і мислення норвежців. Я думала: чому саме їм притаманне нестримне бажання подолати нездоланне, кинути виклик природі?

Норвегію треба побачити з борту літака, та інакше й неможливо: високі скелі, вузькі фіорди, а поміж ними — маленькі клаптики землі. Її всього три-чотири проценти від загальної території, однак цього достатньо для працьовитих фермерів і вони забезпечують країну продовольством. Скелі й фіорди також не стали бар'єрами, вони мобілізували інженерну думку. Довгі мости через фіорди (їх понад 17 тисяч), кілометрові тунелі в горах (їх 830) — це справжні шедеври інженерної творчості, виклик природі.

— Кожному норвежцю притаманна велика допитливість, цікавість: а що там, за сусідньою горою? Дорогою від аеропорту до Тронхейму почав мене знайомити з Норвегією колега Пер Евне, репортер газети «Адрессеавізен», на запрошення котрої я й побувала тут. Згодом мала нагоду пересвідчитися в тім, що потяг до мандрів — чи не найважливіша «цеглинка» в ментальності норвежців. Варто нагадати, що саме вікінги першими дісталися до берегів Америки. Лейв Ерiксон, син короля Еріка, побував тут на 400 років раніше від Колумба і назвав нову землю Вінланд. Історія вікінгів, мужніх воїнів і мореплавців — це щось схоже на козаччину для українців. З тою різницею, що вікінгами захоплюються усі норвежці.

II. Хоча машини в Норвегії не розкіш, охорона навколишнього середовища, чистого повітря — понад усе: в'їжджаєш в Осло — плати, виїжджаєш звідси — також плати. Автоінспекції я не помітила, її замінюють автомати. Та й взагалі полісмени не виснуть у вас над головою. Екологія для держави в цілому і для усіх її громадян, зокрема й дітей, це щось на взірець заповідей Божих. Дотримуватися цих «заповідей» дедалі важче, бо підводять сусіди, їхні викиди в атмосферу саме норвезькій природі завдають великої шкоди, бо гірські породи тут бідні на вапно і не нейтралізують кислотних опадів, які завдають значної шкоди лісам. Вони знищили рибу в половині водойм південної Норвегії.

Про пильну увагу до збереження довкілля свідчать навіть вуличні накопичувачі для сміття: окремі для пластмаси, скла, паперу, продуктових відходів. Миття посуду, яке я спостерігала в одній норвезькій родині, нагадувало ритуал: спочатку з тарілок і стінок кухонної раковини знімають серветками жир, який згодом разом із продуктовими відходами перетворюється на компост під фруктові дерева. Хімічних засобів для миття посуду вживають мінімум, бо ж ця вода потрапляє в море.

III. Я не ставила за мету познайомитися із сучасними знаменитими норвежцями, мене більше цікавив побут середніх громадян. Вони, як мені видалося, не почувають надмірного пієтету до іменитих, до політиків, до урядовців. Навіть у середовищі колег не помітила особливого інтересу до політи-

Високий рівень життя, розумна податкова політика, високий ступінь соціального захисту значною мірою нівелюють бар'єр між багатими і бідними, між великими й малими — принаймні на побутовому рівні. Кожний, хто має роботу, почуває себе впевнено, шанує власне «я» і прислухається до нього значно частіше, аніж до політичних гасел. Мені часто доводилося чути, що нині в Норвегії — важкі часи, безробіття сягнуло 11 процентів, бо основні галузі народного господарства забезпечені першокласною технікою. Розумію, що некоректно й недоречно порівнювати «важкі часи» Норвегії — країни з найвищим у Європі рівнем життя, з найвищим рівнем виробництва і споживання електроенергії (вона використовується навіть для обігріву квартир, причому поняття «опалювальний сезон» тут не існує — вмикаєш систему й регулюєш температуру), з великими й вигідними для експлуатації запасами нафти, розвиненим рибальством, — із нашою скрутою. Та до співставлення мене спонукав один епізод. У Тронхеймі поспілкувалася з учителями, які працюють в тюрмі. Поцікавившись моєю платнею, цінами й податками в Україні, вони зробили підрахунки і... подивилися на мене мов на марсіанку. Відтак жартома порадили перебути важкі українські часи у... норвезькій тюрмі. У всякім разі, російські моряки, що потрапляють в тюрму за контрабандну торгівлю горілкою, дуже задоволені: кожний має окрему комфортабельну кімнату, хороше харчування, ще й зарплатню отримує у кільканадцять разів вищу, аніж на вітчизняній волі. Я подякувала вчителям за пораду і попросала підказати шляхетний «склад злочину».

А взагалі невдячна це справа — порівнювати соцтабірні цінності і скандинавський соціалізм. Таке порівняння може вкрай спантеличити обидві сторони.

Згодом після моєї подорожі до Норвегії колега Пер Евне побував у Самбірській виправно-трудовій колонії для неповнолітніх на Львівщині. Там він поцікавився у юного рецидивіста, який згвалтував, а потому вбив шестирічну дівчинку, чому той... такий сумний. Ну й запитаннячко! Потому дав мені свій фотоапарат й попрохав сфотографувати його разом із злочинцем. Цілком нормальне поводження норвежця: там не відгороджуються стіною відчуження від покидьків суспільства. Злочинець має шанс повернутися до нормального життя, і тавро минулого не тяжітиме над ним. Тюрма в Норвегії, переконували мене, справді перевиховує. Засуджений має право погуляти, відвідати рідних, піти на якісь заняття. Мені розповідали про злочинця, який дістав великий строк за пограбування банків. Під час ув'язнення він здобув вищу юридичну освіту й потому почав працювати разом із адвокатом, котрий захищав його в суді. До речі, тюремний рік в Норвегії не збігається з календарним і становить лише вісім місяців.

IV. Поїздка на ферму «Вігтіль» була мандрівкою в далеке минуле і водночас в нинішній день сільського господаря. Ферма була заснована ще 1030 року знаним у Норвегії вікінгом, королем Туре Хьюндом. Відтоді ферма переходила з покоління в покоління, ця традиція живе й нині. Поле й ліс (всього 220 гектарів) порають двоє — 59-річний Колбеін Вігтіль та його 35-річний син Торе. Вони вирощують на суглинках пшеницю, ячмінь, овес, картоплю і збирають врожаї такі, як ми із чорноземів. Фермери мають три трактори й іншу техніку, пильнують 13 корів і 13 ялівок, обробляють і продають деревину з власного лісу, здають в оренду три дачні будинки. Наймано працею не послуговуються і, схоже, 25 годин на добу не працюють. Перш аніж впустити іноземку до корівника, фермер порадився з ветеринаром: чи гостя, бува, не занесе сюди якихось бактерій? У мені заговорили гени моїх предків — селян, я впала в гонор і похвалилася, що власноруч обробляю три сотки землі, вирощую городину. А тут вже фермер здивувався. Бо багато норвежців мають дачі і виїжджають туди на вихідні, однак зовсім не для того, щоб порати грядки. Можуть посадити квіточки для власного задоволення. Але присвячувати уїкенд підгортанню картоплі — то заняття нижче гідності норвежця, хоча городина, як і все інше в Норвегії, коштує дорого. Раціональний норвежець уникає зайвих клопотів там, де їх можна уникнути. Я була спантеличена, коли колега частувала мене яйцем під майонезом, придбаним в магазині. Ну, хіба не простіше зварити вдома оте яйце, посікти його власноруч і залити майонезом? Не простіше. Норвежець не вважає за потрібне чистити власноруч, скажімо, оселедець. Він придбає його почищеним, порізаним, присмаченим соусом і спеціями — готовим до вживання. І матиме слушність. Колега прочитав мені цілу лекцію про важливість егоцентризму для самозбереження. Вона розпочиналася словами: «персона номер один для мене це я, Пер Евне...» Опанувати бодай ази цієї теорії мені не вдалося. Можливо, двох тижнів було замало.

V. У самісінькому центрі Осло я потрапила в пакистанський квартал — наче в інший світ. Обличчя його жителів похмурі, замкнені, непривітні. Закони Норвегії щодо емігрантів суворі, і потрапити сюди на постійне проживання дуже непросто. До уваги беруться лише політичні мотиви, а емігрантів вабить високий соціальний захист. Та ж пакистанська жінка може народити трійко-четверо дітей і утримувати за рахунок державних субсидій на них і себе, і чоловіка.

Поліція має банк комп'ютерних даних про економічну і політичну ситуацію в усьому світі і влаштовує кожному біженцеві екзамен. Може запропонувати, приміром, заспівати національний гімн своєї держави. Врешті версії про політичні переслідування лопаються, і «біженця» люб'язно, за рахунок держави відряджають додому. А якщо він, крий Боже, захворів чи дістав травму в дорозі, має право повернутися до Норвегії. Там його полікують, поставлять на ноги і відправлять додому знову.

У Тронхеймі я познайомилася з молодою жінкою, яка приїхала сюди з двома дітьми з Мурманська. Їй не вдалося довести політичні мотиви приїзду сюди. Чи то у відчаї, чи з розрахунку на гуманність держави Ліда стрибнула з другого поверху готелю для біженців, поламала ноги й потрапила до лікарні. Стриманих норвежців вразив такий екстраординарний вчинок. Були публікації в газеті, злива листів до редакції і... чимало пропозицій руки і серця. Адже заміжжя дало б Ліді та її дітям право на проживання тут. Коли ми познайомилися, вона вже вийшла з лікарні і була оточена ніжною увагою і турботою зовсім чужих людей. Дівчатка досить швидко опанували норвезьку мову, успішно навчаються в школі. Саме тут, говорила Ліда, усі вони почуваються розкутими, вільними і неприниженими. Її хвилювало лише одне: чи залишиться вона на цій землі, на теплому березі холодного моря назавжди?

Про надзвичайну толерантність до іноземців мені багато розповідав доктор Микола Радейко із Осло. Уродженець Яворівського району на Львівщині, колишній провідник УПА потрапив до Норвегії по війні — з причин зрозумілих. Він ніколи не відчував тут своєї меншовартості, здобув медичну освіту, одружився. Нині його оселя стала своєрідним українським домом в Норвегії.

Та недарма кажуть, що жодна добра справа не залишається непокараною: чужинці, буває, безбожно зловживають толерантністю. Скажімо, мусульманин виступає по телебаченню й скаржиться, що змушений залишити роботу в готелі, бо там ним керує жінка, а це ганьба.

VI. Незалежність норвезької жінки «робить погоду» в політиці, в уряді, де жінки становлять навіть більшість, у всій сфері державного управління і в родинних взаєминах. Для Норвегії не є дивиною жінка-єпископ. На мій погляд, тут — рівність з деяким ухилом до матріархату. «Під п'яту» до чоловіка норвежки не потрапляють і не пускають в хід чари, аби чимскоріш оформити шлюб. Навпаки! Вони обирають статус «проживання разом». Внутрішня свобода й незалежність — понад усе. За емансипацію і рівність у Норвегії борються радше чоловіки, а не жінки. Горді нащадки вікінгів цю тему не люблять, але статистика, схоже, нещадна до їхнього гонору.

Юрист із Тронхейму Бьорн Нодтведт розповів, що на кожну жінку-норвежку, котра бажає вийти заміж, випадає двоє чоловіків, які хотіли б одружитися. Особливо пекучою є ця проблема для розлучених чоловіків середнього віку. Їхні ровесниці вже мають квартири, дітей, машини, у них — забезпечені «тили», а потреба в чоловікові... ну, хіба що на тиждень-два, на рік-два, а далі — буде видно. Бьорн Нодтведт є президентом громадської організації «Дитина — для двох батьків», що виборює рівні для чоловіків права на виховання дітей у разі розлучення. Вони добиваються права виховувати дітей, бути з ними стільки ж часу, як матері: 50 на 50. Щодо держави, то вона нікому не надає переваг. На першому плані — інтереси самої дитини. Організація існує на внески потерпілих чоловіків (таких 80 процентів, серед них і сам президент) та жінок (20 процентів).

(Закінчення на 8-й стор.).

Олександр ВИНОКУРОВ, «Голос України»

ПЕРЕВІЄТЬСЯ, ПЕРЕМЕЛЕТЬСЯ...

Якщо я скажу, що в селі Рожівка Броварського району недавно став до ладу новий млин? «Ну й що? — поглузують кияни. — Знайшов чим дивувати! У нашій області багато що стає до ладу. Он у Пиях Миронівського району відкрився потужний ковбасний цех, у Кодячинці Васильківського району — свій маслозавод...»

А якщо я скажу, що цей млин перший і єдиний на весь район? Уже «тепліше». А якщо додам, що млин спорудив власним коштом і власними силами 25-річний Антон Кружаєв? Хто такий? Про це я і сам захотів дізнатися.

— Пробачте, що не запрошую сісти, — сказав Антон і повів рукою по скутому кригою озеру. — Самі бачите, нікуди.

— А хоч клює? — запитав я.

— Ото і весь улов, — кивнув він головою на дві рибинки, які ще тріпотіли біля лунки. — Не хоче сьогодні брати...

У кожусі, товстих ватяних штанях, шитих валянках з калошами, Антон мав вигляд солідного дядька-фуражира. Та коли ми прийшли з озерця до нього додому і він скинув із себе «обладунок», я побачив перед собою, щоб не збрехати, невисокого тендітного хлопчиська. Щоправда, з дорослими вусами.

— У Броварському районі, якщо розібратися, мій млин не перший, — сказав він. — Колись їх лише у Рожівці було штук п'ять. Звичайно, не такі, як у мене, а з вітряками, жорнами. Під час колективізації всіх мірошників, цих клятих приватних власників, до Сибіру загнали. Як, до речі, й мого діда Свирида Кружаєва. Там, у Магадані, й народився син ворога народу — мій батько.

Антон, так би мовити, радянський метис. Батько Микола Свиридович — білорус. Мати Поліна Яківна — українка. Батько — геолог, мати — топограф. Ось так, вирушивши «за туманом і за запахом тайги», вони зустріли одне одного, покохали, а невдовзі «знайшли» в Хабаровську Антона.

Син теж виявився мандрівником. То туди, то сюди кидала його доля, поки не опинився у Вільнюсі. Працював на заводі токарем, а після зміни підробляв таксистом.

— Тоді все було по-чесному, — згадує Антон. — Серед таксистів-приватників зустрічалися професори, вчені, інженери, діячі культури, медики... Всі пристойно одягнені, обов'язково з краватками. Для них обрахувати пасажира чи навіть нагрубити йому — великий гріх, втрата власної гідності. Потім цю справу прибрали до рук бариги із своїми правилами, законами, своїми паханами. З ними мені не по дорозі...

— Чув, що ти покинув Вільнюс, аби не почуватися там другосортним, емігрантом?

— Зовсім ні. Таких ярликів мені ніхто не навішував. Справа в тому, що коли ти — робітник і добре працюєш, на твою національність там не звертають уваги. Але коли ти досконало не володієш литовською мовою, то краще забудь про кар'єру, високе посадове місце. І, на мою думку, це закономірно. У кожної держави є своя державна мова і ти, якщо хочеш стати державним діячем, повинен вільно розмовляти і писати цією мовою. Інакше — яку країну, який народ ти представляєш? Я ж володів литовською лише на побутовому рівні.

— Певне, українцю важко вивчити литовську?

— Кому як. Є люди, які швидко опановують будь-які іноземні мови, а є такі, що півжиття живуть серед іноземців і не можуть правильно зв'язати двох слів. Особисто я зумів би за короткий строк стати «литовцем», адже маю хист до вивчення мов. Я не хвалюся, але це правда — в школі мені легко давалася китайська. Та я ніколи не мріяв про якусь високу кар'єру, тим більше — в Литві. Просто жив, працював. Перебратися ж в Україну змусили інші обставини. Я розлучився, то ж до кого міг голову прихилити? Звичайно, до батьків. От і приїхав до Броварів. Почав шукати роботу — дарма. Заводи скорочують штати, відправляють своїх робітників у вимушені відпустки, деякі організації взагалі наказали довго жити. Вийшло, що я для всіх — п'яте колесо до воза.

Безробітним став не лише Антон. У зв'язку з ліквідацією інституту, в якому працювали батько і мати, їх достроково провели на «заслужений відпочинок», призначивши мізерні пенсії. Отож утрьох і зібралися на сімейну раду: як жити, що робити? Зійшлися на єдиному: нічого чекати милості від держави, треба відкривати власну справу. Торгівлю гумками і снікерсами відкинули відразу. Це несерйозно. Купити крупорушку? В районі вже є, і не одна. Олійню? Невигідно — тут мало вирощують соняхи. І тоді Поліна Яківна, як знавець рідного краю, запропонувала млин. Чого-чого, а млина в районі жодного! Фермерам і сільським жителям доводиться возити зерно на борошно в сусідні райони чи в Остер Чернігівської області.

Антон продав у Вільнюсі квартиру, легковик. Батьки розпрощалися із своїми заощадженнями і мрією про котедж на дачній ділянці — всі придбані раніше будматеріали тепер мали піти на зовсім іншу справу. Млин вирішили спорудити в Рожівці, на садибі Антонової бабусі.

— Мені просто поталанило, — всміхається він. — Лише за кілька місяців, і навіть без хабара, вдалося купити млин у комплекті, тобто все технічне устаткування.

Серед літа Антон узяв заступа і прямо на бабусиному городі, де вже червоніли помідори, заходився копати траншеї під фундамент. Далі всією сім'єю і знайомими «вигнали» стіни з «дачної» цегли і кам'яних блоків, куплених додатково. Бригада із заводу встановила і відрегулювала робочі вузли млина. За три місяці все було готове.

— Ми залишилися без копійки, — каже Антон. — І це при тому, що не купували собі нічого з одягу, домашніх речей. Я навіть на цигарках економив.

— А як подивилися в селі на дрібну буржуазію?

— Ніхто й злого слова не сказав. Люди бачили, як ми тяжко працюємо і що на дурняк нам нічого не дісталося. Все — з власної кишені, власними силами. Я цими руками кожну цеглину, кожний камінь перемацав.

— Ось уже півтора місяця, як млин працює. Чи багато замовлень?

— Коли як, адже про мене поки що мало знають. Буває, що млин працює на повну потужність, перемелюючи близько трьох тонн зерна, а буває, що й простоює.

— І скільки береш?

— Я від грошей відмовився. Беру часткою зерна. Це вигідно і мені, і клієнтам. Візьміть пенсіонерів, яким господарства видали зерно, чи людей, які на своїх городах виростили пшеницю, — не у всіх них знайдуться гроші, аби зі мною розплатитися. Якщо ж умовно порівняти ціни, то мої нижчі, ніж, скажімо, в Острі.

— Отже, початковий капітал пішов?

— Не смішіть! Щоб капітал пішов, треба хоча б повернути витрати. А це за нинішніх умов — довга і нудна пісня. Сядеш за стіл і починаєш подумки гроші на окремі купки розкладати: оце — за електроенергію, оце — податок на добавлену вартість, оце ... І пішла бухгалтерія писати! Навіть «амортизаційні» плачу. За віщо? Я ж техніку за власні гроші купив! І так — куди не кинься. Держава обклала тебе податками, як вовка прапорцями. Що заробив — їй віддай. Ну хто таке витримає?!

— Щось не дуже ти оптимізмом дихаєш.

— Поки що дихаю. Бо вірю, хочеться вірити, що все перевіється, перемелеться і в нас нарешті запанує здоровий економічний глузд. А ні — спродам млин і займусь чимось іншим...

Дехто з людей, збираючись до Рожівки, одягав найгірше — мовляв, село, бруд, пил. Зайшовши ж до млина, дивувалися: «Ти ба! Тут, як в аптеці!» А чого дивуватися? У цього млина господар — не держава, тобто ніхто, а конкретна особа — мірошник Антон. І хоча за технічним паспортом рожівське борошно вважається продуктом першого сорту, насправді ж воно, як стверджують клієнти, мало чим відрізняється від вищого, яке виробляють держпідприємства. Не вірите?

За вечірнім чаєм Поліна Яківна подала до столу пиріг. Рум'яний, аж золотавий, майстерно оздоблений «квіточками», «листячком», його ніби до якоїсь події приурочили. (Не подумайте, що мене ждали — до Кружаєвих я звалився, як сніг на голову.) І коли попробував перший шматочок, переконався: «А й справді, вищий сорт!»

Київська область.

Глобус

ТЕПЛИЙ БЕРЕГ ХОЛОДНОГО МОРЯ

(Початок на 7-й стор.).

— Ринок наречених у Норвегії досить бідний, — бідкався Бьорн Нодтведт. — Тривалий час наші чоловіки послуговуються багатим польським ринком, а тепер уже й російським та українським.

Сам він нещодавно знайшов дружину на українському «ринку». Завдяки шлюбному оголошенню і міжнародному матримоніальному бізнесу, що почав набирати обертів у СНД. Бьорн обрав собі в дружини дівчину-красуню з Києва. Наречений — симпатичний, заможний, надійний. Таких не густо серед наших. Та Бьорну не поталанило вдруге: через рік його дружина втекла. Я зустрічалася з нею напередодні втечі і вона виливала мені душу:

— За Бьорном я могла б жити, як за кам'яною стіною, без проблем, але... ці «вікінги» направду — холодні і жорстокі. Ніяк не можу звикнути до його раціоналізму: навіть пестощі — за програмою, в певний час. Іноді бувало сумно, хотілось пригорнутись, та коли я скаржилася на погане самопочуття, він казав: «Візьми скільки завгодно грошей і піди до лікарні». А мені не лікар був потрібний, а ласкаве слово. Норвезькі чоловіки не визнають сентиментальності...

Упродовж року Ольга непогано вивчила норвезьку мову, та збагнути ментальність чужого народу не змогла.

VII. Норвезькі жінки не дозволяють себе кривдити, і коли в сім'ї виникає конфлікт, вони мають можливість втекти в «тиху гавань» разом із дітьми. У Тройхеймі я відвідала такий притулок, що називається центром для ображених жінок. Це — прихований подалі від людського ока дім на околиці міста, адреса котрого не зазначена в довідниках. Стороння людина без попередньої домовленості не потрапить сюди. Такі перестороги необхідні, щоб захистити ображених жінок від розгніваних чоловіків. Жінки можуть прийти сюди на кілька годин, відвести душу, або на кілька місяців — разом з дітьми. Дітей звідси спеціальним транспортом відвозять у школи і дитсадки. Плата символічна, центр фінансується державою. Центр обслуговують вісімдесят працівників, по двадцять щотижня. У Норвегії діє 60 таких закладів. Перебувають тут не тільки норвезькі жінки, я бачила і темношкіру африканку. Змішані шлюби — найбільш конфліктні.

Співрозмовниці поцікавилися, чи не існують такі центри в Україні і запропонували свої послуги щодо їх створення. Вони готові поїхати в Україну, поділитися досвідом. Згадавши наших вкрай замучених проблемами виживання жінок, я не знала: сміятися мені чи сумувати. Віджартувалася запитанням: чи не варто було б створити аналогічні центри і для ображених норвезьких чоловіків? Господині центру визнали слушним: як рівність — то рівність у всьому...

Тронхейм — Осло — Львів.

Андрій КОТЛЯРЧУК

ПЕРЕЖИЛИ СВЯТОГО І КРУТОГО

988 року князь Володимир Святославович охрестив Русь, прилучивши її тим самим до світової цивілізації.

А в другій половині XVII століття цар Петро І вирішив заново прилучити свій народ до Європи й розпочав церковну реформу. Але народ чомусь не хотів європеїзуватися — і збунтувався. Ту епоху було названо Великим Розколом. Прибічники Петра Крутого переслідували прибічників Володимира Святого аж до 1906 року. Звідтоді старообрядці розсіялись по всьому світу. І все-таки вижили.

Ось — сучасний центр старообрядництва, село Біла Криниця на Українській Буковині. Тут збереглася Козьмодем'янська церква (1740 р.) та Успенський собор жіночого монастиря. Рік тому монастир знову відкрито.

Коли я жив у тому селі, мене вразили просвітлені обличчя місцевих мешканців, їхня працелюбність і шанобливе ставлення одне до одного.

Молдавани й українці з навколишніх сіл при потребі залюбки запрошують до себе священика-старовіра, не вдаючись у теологічні тонкощі. Священик з Білої Криниці отець Севастьян каже: наша церковна служба — повна, як у древньому Києві, а не скорочена, як у никоніан.

Отже, їхнім обрядам — понад п'ять тисяч літ. Стара віра продовжує сіяти розумне і добре у душах нових людей. Можливо, саме тому тут нічого не чути про міжнаціональні конфлікти.

Фото автора.

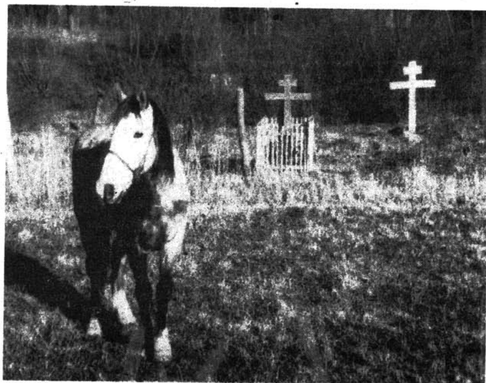

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

З'їзд монархів

Як свідчать архіви, у 1429 році монархи багатьох країн світу вирішили з'їхатись до Луцька, який на той час був улюбленою резиденцією литовського князя Вітовта, щоб обговорити питання створення антитурецької ліги європейських держав. Таку пропозицію подав імператор Римської імперії Сігізмунд I, який змусив себе довго чекати. Замість призначеного ним 6 січня, він прибув у Луцьк з дружиною Варварою 22 січня. При в'їзді у місто імператора зустрічало духовенство католицьке, православне, вірменське та єврейське. Вшанувавши католицького епископа, гість із Римської імперії не звернув уваги на інших. На з'їзд монархів прибули великий князь московський Василій II з митрополитом Фотієм, польський король Ягайло, король Данії Ерік, папський посол, посли візантійського імператора, магістр Лівонського ордена, посол великого магістра Тевтонського ордена, хани перекопської і ногайської орд та інші можновладці. Всього — 15 тисяч чоловік. Для високих гостей володар Луцька Вітовт, який сподівався, що монархи дадуть згоду на його коронацію, щодня влаштовував великі забави. Дні монархів, крім дипломатичних переговорів, спливали у численних бенкетах, турнірах і полюваннях. Під звуки литавр і труб гості щодня з'їдали по 6700 корів, 700 баранів і вепрів, 60 зубрів, 100 лосів та багато іншої дичини. Якщо вірити архівній хроніці, то щодня споржнялось 700 бочок хмільного меду. Та навіть і після таких щедрих гостин 79-річний Вітовт не удостоївся бажаної коронації. Один з високих гостей заявив йому: «Роки і слава повинні вже наситити вас!»

Ось так безрезультатно і закінчився з'їзд монархів у Луцьку. Взагалі, інформація корисна для роздумів нинішнім можновладцям!

Волинська область.

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

А ХТО ТУТ У НАС ТАКИЙ ВУМНИЙ?

Тижнів зо два тому поблизу Бессарабки, у виставочному залі, можна було побачити дещо несподіване — виставку під назвою «Пусть вас не волнует этих глупостей!»

Кажуть, Спілка художників бурчала: мовляв, чому на нашій території виставлено дилетанта? Він таки не має відповідного диплома, цей художник. Але — любов зла, полюбиш і дилетанта. І справді, вернісаж супроводжувався веселою закоханістю публіки — так закохуються швидше в артистів, аніж у живописців.

Отже: Олег Кулай-Кулайчук, 33-літній киянин у шостому поколінні, син «обрусевшего милиционера», як написано у біографії (еге ж, художник має свого біографа, це Володя Перцов, автор діалогів для знаменитих естрадних «кроликів», ось такий нюанс...)

Втім, Кулай-Кулайчук — і сам поет, згадана виставка була щедро приправлена його своєрідними віршами. Наприклад:

Как пахучая котлета,
Что лежит в желудке сытно,
Я в трамвае без билета —
Совершенно беззащитный...

Або:

Эх, liberte, fraternite, egalite —
Что по сравненью вы с «Алиготе»?!

Або:

Всех, кто устал, но никак не умрет
Аэрофлот приглашает в полет!

Але, щоб у вас не склалося однобоке враження про Кулай-Кулайчука, варто подивитися на нього самого: гренадер, борода — во, фейс — во, і спокійна надійність в усій фігурі. Власне кажучи, ото такі у нього й картини — він майструє їх міцно, любовно, серйозно, продумано і зосереджено. А зосереджений чоловік рідко буває злим. Тому — «Пусть вас не волнует этих глупостей!» От що ще цікаво: у книзі відгуків тієї виставки багато відгуків зроблено дітьми. Хоч картини — зовсім не дитячі. Приміром, цілий цикл присвячено печальним емігрантам-євреям, а ще один цикл — «Портвейн приморський» — там, ясна річ, і взагалі красуються аліки сизоносі. Але дітей — не обманеш, їм у цьому невеселому, здавалось би, світі — весело. Бо Кулай-Кулайчук — філософ, він знає, що життя — навіть потворне — все одно прекрасне, і всі його картини світяться теплим і затишним передвечірнім світлом.

Раніше його полотна купували наосліп, ще не готовими, прямо з мольберта. Тепер він не те що не продає їх — але встановив надто високу ціну — не заради збагачення, а щоб зберегти оцю виставку цілою, показати її ще у Москві, Одесі, Львові.

... При виході з виставки красувався плакатик з друкованим написом «Мистецтво належить народові. В.Ленін».

Нижче — фломастером — дописано: «...а честь — змолоду! О.Кулай-Кулайчук».

На знімках:

художник Кулай-Кулайчук, та його роботи: «Іде...» — з циклу «Портвейн приморський»; «Такі справи...»; «А хто це тут у нас такий вумний?»; «Льова поїхав...».

Фото і репродукції Сергія КОВАЛЬЧУКА.

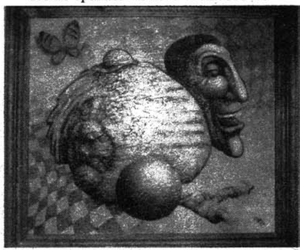

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

ДОСВІД КУЛЬТИВАЦІЇ ПЕРЕКОТИПОЛЯ

Кримчанин Іван Кравченко — мій чернігівський земляк, родом з Олешні Корюківського району. У січні отримав від нього зажурливого листа: «Так не хочеться лягати в цю чужу землю, — пише. — А ще гірше — доживати віку серед чужих, зловороже настроєних до всього українського людей».

Не знаю, як хто, а я ці слова сприймаю близько до серця. Як трапилось, що чернігівець почувається там незатишно? Що зробили з його земляками-переселенцями, шукачами земного щастя, що тепер стали «русскоязычным населением»?

... Перші ешелони з переселенцями в Крим відбули з Чернігівщини у 1944 році. У постанові бюро Чернігівського обкому КП(б)У та облвиконкому від 23.VIII.1944 року зазначалося, що «земля татарських, болгарських і других виселених колгоспів з наявними посівами і насадженнями передається новоорганізованим колгоспам, заселеним колгоспниками-переселенцями. І закріплюються зазначені землі за колгоспами на вічне користування».

Їхати було вигідно. Адже після німецької окупації 22027 сімей в області жили в землянках. Згідно ж з вищезгаданою постановою татарські, болгарські «житлові будинки і надвірні будівлі, передані колгоспникам-переселенцям, (...) переходять в їх особисту власність після 6 років безперервної роботи в колгоспі».

У перший заїзд до Криму організовано переїхало 354 чернігівські сім'ї, всього 1272 чоловіка. Не менше було загітовано на дармові квартири полтавчан, харків'ян, сумчан, зросійщених етнічно українців з Курщини, Білгородщини, Воронежчини — всього протягом 1944 року 17 тисяч родин!

Переселяли не тільки на південь, а й у Приморський та Хабаровський краї, на Сахалін. За постановою облвиконкому від 16 березня 1949 року «Про переселення в 1949—50 рр. в Карело-Фінську РСР 800 сімей колгоспників та іншого сільського і міського населення» з переселенців-боржників списувалися недоїмки, заборгованості, вони у майбутньому звільнялися від сплати грабіжницького сільгоспподатку, обов'язкових поставок сільгосппродуктів з присадибних ділянок. Їм надавався кредит в 10000 карбованців! Хочеш-не-хочеш, а змушений, щоб продихнути вільно, забиратися з рідної землі світ за очі!

Місцеві опричники ледь встигали виконувати замовляння Кремля. Майже щороку в Україні приймалися постанови, як, наприклад, за № 2287 від 25 серпня 1951 року Кабінету міністрів УРСР «Про хід переселення колгоспників та іншого населення за межі Української РСР». Важко повірити, але нереальні плани після доган

партсекретарям, шаленого агітатиску на сільський люд в основному виконувалися. Так, у Приморський край та Сахалін у 1952 році з Чернігівщини переселено 1416 сімей (5895 чоловік), у 1953-му — 806 родин, у 1954-му — 819! Масово відправлялись сюди люди і в 60—70-х роках.

У Крим чернігівці теж переселялись не від гарного життя. Ще у 1947 році обком КП(б)У прийняв рішення ліквідувати в області 1731 хутірське господарство. Але це не так легко було зробити. Люди пручались. Вирішили, як мовиться, убити двох зайців. Коли в область надійшла чергова рознарядка про негайне переселення людей у Крим, місцеві можновладці вирішили у першу чергу позбутися одноосібників та хуторян. Як видно з доповідної записки Кримському облвиконкомові від 16.VII.1951 року, на переселення «Черниговский исполком облсовета наметил и определил 4 бригады из 2 районов — Борзнянского и Остерского». Виселенню підлягала 431 родина з хутірських сіл Жданова, Майовщина, Сапоновки, Любомудровки, Потебневої Гути.

Як же переселяли людей? Для історії залишився цікавий документ — доповідна завідуючого обласним відділом переселення В.Кошика секретарю Чернігівського обкому КП(б)У Д.Єрмолаєву на комуніста, голову колгоспу імені Шевченка Єфименка, який на загальних зборах хуторян 7 серпня «вторично призывал колхозников хутора Жданова переселиться в Крым и заявил о своем желании тоже переехать», а коли дійшло до написання заяви, він «отказался оформить заявление, мотивируя тем, что никогда не собирался переезжать в Крым, а выступил на собрании ради агитации». Захід було зірвано! Автор доповідної вимагав від бюро обкому КП(б)У суворо покарати голову колгоспу. Пізніші документи свідчать, що понад 40 сімей цього хутора таки змусили виїхати до Криму.

Постановою ЦК КП(б)У та Ради Міністрів УРСР № 2285 від 12 серпня 1949 року чернігівська влада повинна була переселити на південь України у 1949 році 1000 сімей, у 1950-у — 4000, у 1951 — 1000.

Статистика вивезення чернігівців у Крим вражаюча: переглянувши звіти про переселення з 1944 по 1975 роки (а за деякі періоди вони не збереглися!), ми нарахували 8027 сімей, які поміняли чернігівську землю на кримську. Причому заселення останньої проходило не тільки в 40-х та 50-х роках. У 1964 році, наприклад, до Криму організовано переїхало з Придесення 517 сімей, у 1962 — 392. По 200—300 родин сюди пересилали щорічно і в 70-х роках. Це — з Чернігівщини. Але подібні «добровільні» мобілізації у вигляді планових завдань доводились майже усім областям України. Після війни у Крим планово переселено-мобілізовано сотні тисяч українських родин!

Розкидавши-переселивши їх на півострові між російськими шукачами щастя-долі, позбавивши можливості чернігівців, полтавчан, львів'ян, волинян навчати своїх дітей у національній школі, утворили за кілька десятиліть кримський менталітет денаціоналізованої людності. І це її трагедія. Можливо, не всіма й усвідомлювана.

Люди не винні, що у них забрали батьківщину, коріння. Вони без цього — як перекотиполе: куди політичний вітер подме. А рідний вітер з України так довго був для них чужим...

Чернігівська область.

Фото Василя ФІЛОНЕНКА.

Ганна РОМАНЦОВА,
«Голос України»

"НЕХАЙ ВОНИ БУДУТЬ З КОНОТОПУ – АБИ СВІТИЛИ!"

Спершу хотілося зробити просто інтерв'ю з кінорежисером Вадимом Кастеллі, автором фільмів «Посилка для Маргарет Тетчер» і «Вперед, за скарбами гетьмана!». Але інтерв'ю перетворилося на монолог — варто було лиш нагадати Вадимові, що він на недавньому акторському капуснику зізнався у двох смертних гріхах: по-перше, віддає перевагу імпортному одягу («Піджачок з Каннів привіз, краватку, — з Венеції...»), по-друге — ненавидить акторів лютою білою ненавистю...

... Як на мене, кращого одягу, аніж українські шаровари годі й шукати. Останнім часом рюмсаємо: шароварні ми, шароварні... Не бачу в тому нічого поганого — чудовий, зручний одяг. Був молодшим, так у шароварах і свитині по вулиці не соромився ходити. Люди тільки кидали так оком, навіть намагались двічі заарештувати. Чомусь вважається, що режисер повинен одягатись у шкіряну куртку. Хочеться боротися зі стереотипами, та не виходить...

... Що ж до ненависті до акторів... Заздрю я їм. Люди ходять не на режисерів, люди ходять на улюблених акторів, на зірок. Тут є така цікава річ: знаєте, чому більшість режисерів намагається всунути свою пику, хоча б на півхвилиночки, хоча б на два метрики у власне кіно? Тому що, по-перше, у чуже їх не беруть. А подруге, тому що сподіваються: а раптом якийсь інший режисер помітить, скаже: «Слушай, старик! Иди сыграй роль у меня в кино!» Немає більшого щастя для режисера. Я теж намагаюся у всіх своїх картинах промайнути, хоча б спиною. Раптом хтось скаже: «Чия це спина така виразна?» І запросить.

... Як відбирати акторів для кіно? Всі знають, що це мають бути зірки, причому зірки американські, принаймні — французькі, принаймні — російські. Але мистецтво в тому й полягає, щоб боротися зі стереотипами. Коли тобі — 60, ти завоював всі Венеції і Канни, тоді можеш собі дозволити робити кіно, як усі. Ти все одно вже геній! Тому єдиний можливий шлях — робити так, як не радить ніхто. Обираю зірок, нехай вони будуть виключно з Конотопа, але світять виключно мені. Це і є мій принцип.

... Щодо картини «Вперед, за скарбами...» ... тількино з'явився сценарій, мені сказали: «Чудовий сценарій для пана Н.» (малась на увазі головна роль Івана Полуботка, спадкоємця гетьманських скарбів). Це мав бути такий собі Бельмондо. Я почав шукати від супротивного, швидше де Фюнеса. Врешті-решт, знайшов актора, схожого одночасно на де Фюнеса (внутрішньо), на Шварценегера (за статурою) і на Бельмондо (ставленням до жінок) — Сашка Бондаренка з Російської драми.

Серед виконавців другорядних ролей назву Петра Бенюка — чудового львівського актора, харків'янина Юрія Євсюкова. Є у фільмі цілий ряд двійників, які з'їхалися з усіх усюд СНД. Коли людина хоче знімати Сталіна чи Троцького, проблем не виникає. Відомо, де живе кращий Брежнєв, де — трошки гірший Брежнєв. Так само не було проблем з Горбачовим, з пані Горбачовою. З'ясувалося, що у 315-мільйонному СНД Єльциних — греблю гати, а от Кравчука — ну жодного. Довелося конкурс оголошувати. Професійні актори, яким зроби портретний грим, і вони зіграють кого завгодно, казали: «Кого зробити? Єльцина? Раз плюнути. Кравчука? Нє-є.» Не через побоювання, хоча й таке було.

Назву ще Євгена Паперного — зірка теж, до речі. Якось він зізнався, що хоче зіграти велику роль без слів. У фільмі він мовчки грає англійського шпигуна. В самісінькому фіналі зйомок я не витримав і сказав: «Женя, тобі доведеться сказати кілька слів». Він сам зрадів. Тоді я сказав: «Але говорити доведеться англійською». Що б ви думали? Вивчив англійську з чудовим лондонським акцентом.

Я робив фільм у божевільній надії на те, що ми легко знімемо легке кіно. Думав — за півроку, а насправді вийшло — за два роки. Кілька разів зупинялися більш ніж на місяць — не було грошей. Цікаво, що Міністерство культури — бюрократична, неповоротка організація надсилала кошти з точністю до одного дня. Акули ж імперіалізму (за угодою половину коштів на фільм мала передати американська компанія), повернувшись до Каліфорнії, очевидно запичакали й забули про угоду. Так що кіновиробництво — справа нелегка, якщо не маєш комерційного хисту.

... Чималий шмат дії фільму відбувається у Лондоні. Бідному режисерові довелося з'їздити туди, повибирати натуру. Несподівано для себе відкрив, що найкращий Лондон знімається ... у Києві. Як і найліпший Париж, між іншим. Туман? Туману напустили. Здебільшого журналісти. До речі, можна навіть справжню Ейфелеву вежу зняти так, що хтось подивиться і скаже: «Які чудові декорації».

Тут багато чого залежить від оператора. Віталій Запорожченко — людина абсолютно для мене незбагненна. Окрім операторського хліба, він ще прекрасний фотохудожник. Усі, хто працював над фільмом, рано чи пізно відключалися. Швидше від мене, аніж від утоми. Зі мною жити неможливо, а працювати — і поготів. Хтось запивав, хтось злягав з інфарктом, хтось намагався зробити вигляд, що вмирає, хтось нас кидав. Бувало, приходиш зранку на майданчик — аж чорний од злості, противний, гримаєш на всіх. Пояснюєш Віталію: «У нас зараз така сцена буде... розумієш, ти повинен передати все напруження моменту...» Віталій дивиться на тебе невинними блакитними очима. Врешті-решт зриваєшся: «Чого мовчиш, тобі все ясно?» Він підводить на тебе очі і так просто запитує: «Фокус куди наводити? Покажи». Ну що йому відповіси?

... Я ніколи ніким не задоволений. Єдина людина, для якої я можу зробити виняток — це композитор Ігор Стецюк. Його музика звучить у фільмі 65 хвилин. Хоча взагалі він дуже вредна людина. Приходить весь час на майданчик, сидить на озвучанні і ... мовчить. Спочатку це дратує, а потім вже починаєш питати: куди камеру? як те робити, як се ...

Під час зйомок потрапив до лікарні актор Юрій Мажуга. Що значить професіонал: спочатку довідзнявся останній день, а вже наступного потрапив до лікарні. Та ще й на операцію.

У фільмі 60 персонажів, з них лише 3 жінки. Ні, насправді я жінок обожнюю, особливо актрис. Але у моїх фільмах їм чомусь немає місця. Взагалі треба прийти додому перечитати Фрейда. Мій американський продюсер сказав, що фільм, у якому немає жодної жінки, він не продасть ані в Америку, ані у Таїланд. Я пішов на поступки і ввів персонаж відьми. За сценарієм «бабусі» 234 роки, але виглядає набагато краще. Її грає Наталя Гебдовська. Згодом з'явилося ще кілька дівчат. Одна з них зіграла важливу еротичну роль.

... Коли знімаєш комедію, ніколи не можна казати, що знімаєш саме її. Коли трагедію — всі повинні знати, що ти знімаєш трагедію. Коли детектив — теж не можна казати одразу. Я пояснював, що знімаю соціальний детектив з елементами ... підзабув уже. Вкотре пішов від супротивного: хочете комедію? Гаразд. Я введу: еротику, відьмацтво, чаклунство, мафію, партократію — все вгатив. Того мені здалося мало... ввів соціально-політичну сатиру. Навіщо? А біс його знає. Глядачеві сподобалося — це найголовніше.

Нещодавно повернувся з міжнародного Ялтинського кінофоруму. Враження найкращі. Всього 300 чоловік було, і все — зірки... Журналісти, кінокритики, ТБ... Українська делегація (Олег Чорний з Києва, Михайло Illєнко, одесити Наталка Мотузка і Сергій Рахманін) потрапила туди випадково, але почувалися дуже добре в гостях у своїх російських колег. Так-так, це не вони були в гостях, а ми — в гостях у московської тусовки.

Все це відбулося в готелі «Ялта». Взагалі «Ялта» — то страшна річ. Туди як заїдеш, то можна вже не виходити — маєш таке собі автономне плавання, навіть басейн працював... Чудовий басейн, до речі. Так-от, коли ми з колегою Олегом Чорним час від часу з того страшного місця виходили у місто, запитували: «Чи є у вас пиво?». Не «піво», а «пиво». А нам у відповідь: «О-о! Хахлы приехали! Вы аткуда, рибята?» Щоправда, пропустивши келих-другий, всі переходили на українську. Таким чином, міжнаціональної ворожнечі не спостерігалось.

... Дістав свій приз і я — щоправда спеціальний, заснований нашим Міністерством культури. Здається, «Надія» — скляний рожевий птах. Потім мені пояснили, що то фламінго.

... Мої продюсери були категорично проти, щоб віз фільм до Ялти. Я їх розумію: вони не зацікавлені у негативному розголосі. Їм треба фільм продавати. На «Молодості» вони отримали негативний розголос. Зал завжди залишається залом, сміється, плескає в долоні, але коли увімкнути світло (оскільки вони професіонали), треба зробити похмурі обличчя.

У Ялті я дістав несподівані компліменти від російських професіоналів, дістав доказ того, що фільм може бути зрозумілий не тільки в Україні. Надійшли перші пропозиції щодо продажу його в російський прокат.

Я сподівався, що Мінкультури безплатно віддасть його в український прокат. Прибутків тут все одно не отримаєш. Прибутки можуть бути, коли американські продюсери продадуть його до Таїланду чи Буркіна-Фасо і поділяться якимось відсотком з міністерством. Зрештою так і в документах було записано. На жаль, фільм занадто політизований. Але це означає, що дивитися його треба зараз, а не 15 років по тому як таке собі ретро.

Щойно фільм з дещо обмеженим успіхом пройшов на Ялтинському кінофорумі. Найближчим часом відбудеться його прем'єра у Будинку кіно у Москві. Його запросили також на фестиваль до Угорщини.

Правдами і неправдами вдалося запропонувати «Вперед, за скарбами...» до фестивалю у Сан-Ремо. Зараз вони вирішують, запрошувати нас чи не запрошувати. А от коли відбудеться прем'єра в Будинку кіно у Києві, я і сам не знаю.

Як українські режисери потрапляють на італійські фестивалі? Дуже просто. Десь дістають адреси різних фестивалів, пишуть туди листи, бажано мовою країни, де цей фестиваль проводиться. Купують власним коштом касету за 5 доларів, якимось чином переводять фільм на відео. Якимось чином доставляють туди касету і чекають. У Сан-Ремо її дивляться і питають: «А це що таке? Україна? А це де, в Африці? Не знаємо. Йди геть!» І навіть касету не повертають. Можливий і такий варіант: «Давай, мовляв, чорт з тобою. Минулого року був у нас хтось із Занзібару. Треба і цього разу публіку розважити чимось екзотичним».

На знімку: Вадим Кастеллі: «Це має бути ось так».

Фото Віталія ЗАПОРОЖЧЕНКА

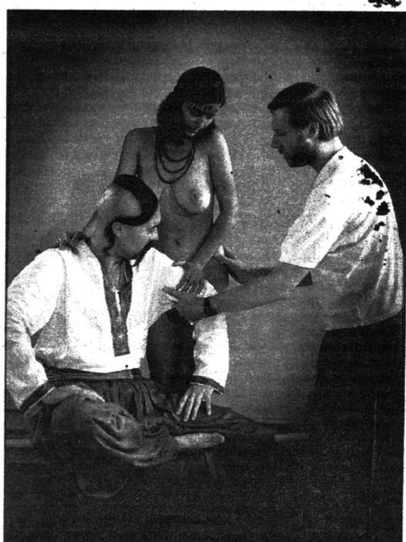

Лариса КОЛОС, журналіст

Перша книжка новонародженого видавництва

«Хрестини незалежності» — так називається книжка, яка щойно вийшла у видавництві «Рада». Її автор — Степан Горлач з Торонто, колишній учитель, нині письменник і самовіддана людина, що втілила у життя, здавалось би, фантастичну ідею — пішки він пройшов усю Україну з півночі на південь та з заходу на схід і охрестив Українську державу, поставивши на своєму шляху більше ста білих хрестів. «Усе новонароджене має бути охрещене, а новонароджена Незалежність — тим більше, бо це входження в новий світ не одиниці, а волі багатомільйонної нації».

Степан Горлач, українець родом із Запоріжжя, який півжиття змушений був прожити за межами батьківщини. Він здійснив похід, на який не кожен би в його віці зважився. Для нього ж це була буденна робота, бажання принести хоч якусь користь, посіяти зерна добра в серцях усіх, кого зустрічав у дорозі.

А зустрічей тих було чимало на Чернігівщині, Київщині, Черкащині... Від білоруського кордону пройшов до Одеси. Потім від селища Щигли на польському кордоні — через Львів, Житомир, Київ, Рівне — на Полтаву, Харків до села Мелове на Луганщині (половина якого українська, а половина — за російським кордоном).

Тисячі людей зустрів у дорозі і з кожним зустрічним мав розмову автор книжки. Саме тому її не можна читати без хвилювання і без захоплення. Це дорожні нотатки, цікаві спостереження, невигадані факти, одним словом, — життя. Життя в усіх його проявах: позитивних і негативних, чорних і білих, без прикрас, без штучних політичних гасел.

Книжка познайомить читачів із супутником Степана Горлача, його побратимом Петром Скибою, зубним техніком з Торонто.

Тут багато фотознімків, на яких зафіксовано подробиці незвичайного маршруту.

Знаменно, що «Хрестини незалежності» — перша книжка видавництва «Рада». Нею Степан Горлач охрестив і майбутню діяльність новонародженого видавництва, заснованого Українською Всесвітньою Координаційною Радою.

ТВІЙ ВИХІД, УКРАЇНО ОЛІМПІЙСЬКА!

Сьогодні у норвезькому місті Ліллехаммері запалає вогонь XVII зимових Олімпійських ігор. Вони мають історичне значення для українського народу: вперше саме на цих комплексних змаганнях атлети нашої держави виступатимуть самостійною командою.

Напередодні відльоту української делегації до Норвегії кореспондент «Голосу України» Віктор БРАНИЦЬКИЙ взяв інтерв'ю у генерального секретаря Національного олімпійського комітету (НОК) Бориса БАШЕНКА.

— Підготовку до своєї першої Олімпіади Україна практично починала з нуля, — сказав мій співрозмовник. — Але ніхто не міг відібрати у нас талановитих спортсменів, кваліфікованих тренерів. Скажіть, хто міг передбачити, що центр світового одиночного фігурного катання переміститься в Україну? Що в чорноморській Одесі виростуть зірки світового класу — Віктор Петренко, Оксана Баюл, В'ячеслав Загороднюк, у столичному Києві — Дмитро Дмитренко та Євген Плюта?! А вивели ці таланти на широку дорогу слави відмінні наставники Галина Змієвська, Валентин Ніколаєв, Лідія Маслюкова та їхні колеги-однодумці.

Звичайно, період підготовки до Ігор був нелегкий. Згадаймо останню сесію Міжнародного олімпійського комітету (МОК) у Монако минулого вересня. Лише тоді, нарешті, ухвалили рішення про прийняття України до олімпійського співтовариства. Справді, були й попередні ухвали, й змагання з участю наших команд. Але потрібно було саме оцього рішення. Перед тим НОК України, зрозуміло, немало зробив щодо налагодження контактів з олімпійськими комітетами багатьох країн світу, відомими фірмамй — спонсорами спортивного руху,авторитетними організаціями в нашій країні. Вдалося закласти фінансові підвалини українського олімпійського спорту. На словах ніби всі розуміли наші проблеми, а на ділі спостерігалося прохолодне ставлення до їх розв'язання. Скажімо, успішно начебто відбувалися переговори із всесвітньовідомою фірмою «Reebok», представники якої вже виїхали до нас, а опинилися... в Москві, у відомстві пана Смирнова, котрий очолює НОК Росії і одночасно є віце-президентом МОК. Цей гендель приніс росіянам кілька мільйонів доларів прибутку.

Шкода, але міжнародне спортивне співтовариство, спонсори живуть, на жаль, ще вчорашнім днем стосовно нас, коли всі наші питання розв'язували в Москві.

Ми цілком змінили принципи підготовки олімпійців. Виходили з наявності фінансів, матеріально-технічної бази, календаря змагань. Складнощів постало достатньо. Взяти хоча б Льодовий стадіон у Києві, який мав стати головною базою підготовки ковзанярів до олімпійських стартів. Проте реконструювати цю споруду так і не вдалося. Щось схоже можна сказати і про митарства фігуристів та бобслеїстів. Висновок такий: треба перебудовувати роботу тим, хто відповідає за стан та експлуатацію головних спортивних споруд країни.

Та попри все українські олімпійці одержали максимум потрібного для того, щоб ретельно підготуватися до стартів у Ліллехаммері. Одне з головних питань — фінансове забезпечення олімпійської команди. Його розв'язав уряд. Велику підтримку отримали від Президента країни. То був вирішальний момент.

— А що робили НОК і Міністерство у справах молоді та спорту?

— Зрозуміло, що виїхати винятково на плечах держави неможливо. Тому НОК України уклав контракт з фірмою «Adidas», яка цілком екіпірувала нашу олімпійську дружину на урочисте відкриття Ігор, забезпечила спортивною формою команди з шести видів. Сердечні слова вдячності скажу на адресу української діаспори в США та Канаді. Заокеанські брати виділили близько 60 тисяч доларів за переліт нашої делегації за маршрутом Київ—Осло—Київ. До речі, постійна плідна робота НОК з діаспорою дає нам багато користі. Приміром, активістці українського руху пані Ларисі Барабаш з Атланти (США) доручено місію олімпійського аташе

України в її рідному місті, де відбудуться наступні літні Ігри. Хочу подякувати за сердечність і активну працю на користь українського спорту Мироні Стебельському, Всеволодові Соколику, Петрові Сирнику.

У разі потреби вся наша делегація матиме медичну допомогу завдяки страховій компанії «АСКО-Київ-Центральна» (генеральний директор Г.Третякова). Загальна сума страховки — 160 тисяч доларів.

Нарешті, кілька слів про договір із скандинавською авіакомпанією SAS, представник якої — українець з Австралії пан Андрій Дубина. За цією угодою наша делегація користуватиметься послугами авіакомпанії на маршруті Київ — Ліллехаммер і в зворотному напрямку за пільговими тарифами. Це дасть можливість НОК України заощадити близько 20 тисяч доларів.

— Тепер, мабуть, саме час розповісти про склад української олімпійської делегації. Чого можна чекати від наших посланців у Ліллехаммері?

— Почав би з другого. Дебют буде нелегкий. Адже, як каже глава нашої делегації президент НОК Валерій Борзов, ветерани олімпійського руху чекають у всеозброєнні «інтервенції з боку атлетів держав, що раніше утворювали СРСР». Додам усе ж, що не в усіх дисциплінах слід очікувати призових місць. Але наші хлопці й дівчата віддадуть усі сили та вміння спортивній боротьбі. Фігуристи Петренко і Баюл, біатлоністка Білова і її колеги-чоловіки на чолі з Тарасом Дольним, ковзанярі Шульга та Костромітін, лижниця Тараненко здатні порадувати своїх прихильників.

До складу делегації входить 78 осіб (в тому числі — 37 спортсменів і 21 тренер).

— Чи матимуть українські спортсмени підтримку на трибунах?

— Наші туристи вже вирушили до Ліллехаммера. Тут НОКу допомогла виробничо-комерційна фірма «Троянда», яка подбала про виїзд, перебування, квитки на змагання для 60 прихильників спорту з України. До речі, трансляції з столиці зимової Олімпіади вестиме й Українська державна телерадіокомпанія. Це приблизно 90 годин ефіру.

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

Урочисті церемонії (Ліллехаммер). **12 лютого.** Відкриття ігор. **27.** Закриття ігор.

Біатлон (Ліллехаммер). **18.** Дистанція 15 км. Жінки. **20.** Дистанція 20 км. Чоловіки. **23.** Дистанція 7,5 км. Жінки. Дистанція 10 км. Чоловіки. **25.** Естафета 4 х 7,5 км. Жінки. Естафета 4 х 7,5 км. Чоловіки.

Бобслей (Ліллехаммер). **19 — 20.** Екіпажі-двійки. **26 — 27.** Екіпажі — четвірки.

Гірськолижний спорт (Ліллехаммер). **13.** Швидкісний спуск. Чоловіки. **14.** Комбінація (швидкісний спуск). Чоловіки. **15.** Супергігантський слалом. Жінки. **17.** Супергігантський слалом. Чоловіки. **19.** Швидкісний спуск. Жінки. **20.** Комбінація (швидкісний спуск). Жінки. **21.** Комбінація (слалом). Жінки. **23.** Слалом-гігант. Чоловіки. **24.** Слалом-гігант. Жінки. **25.** Комбінація (слалом). Чоловіки. **26.** Слалом. Жінки. **27.** Слалом. Чоловіки.

Ковзанярський спорт (Хамар). **13.** Дистанція 5000 м. Чоловіки. **14.** Дистанція 500 м. Чоловіки. **16.** Дистанція 1500 м. Чоловіки. **19.** Дистанція 500 м. Жінки. **20.** Дистанція 10000 м. Чоловіки. **21.** Дистанція 1500 м. Жінки. **23.** Дистанція 1000 м. Жінки. **24.** Дистанція 5000 м. Жінки.

Лижне двоборство (Ліллехаммер). **18.** Стрибки з трампліна К-90. Особисті змагання. **19.** Лижна гонка на 15 км. Особисті змагання. **23.** Стрибки з трампліна К-90. Командні змагання. **24.** Лижна естафета 3 х 10 км. Командні змагання.

Лижні гонки (Ліллехаммер). **13.** Дистанція 15 км (вільний стиль). Жінки. **14.** Дистанція 30 км (вільний стиль). Чоловіки. **15.** Дистанція 5 км (класичний стиль). Жінки. **17.** Дистанція 10 км (класичний стиль). Чоловіки. Дистанція 10 км (вільний стиль). Жінки. **19.** дистанція 15 км (вільний стиль). Чоловіки. **21.** Естафета 4 х 5 км (комбінована). Жінки. **22.** Естафета 4 х 10 км (комбінована). Чоловіки. **24.** Дистанція 30 км (класичний стиль). Жінки. **27.** Дистанція 50 км (класичний стиль). Чоловіки.

Санний спорт (Ліллехаммер). **13 — 14.** Екіпажі-одиночки. Чоловіки. **15 — 16.** Екіпажі-одиночки. Жінки. **18.** Екіпажі-двійки. Чоловіки.

Стрибки на лижах з трампліна (Ліллехаммер). **20.** Трамплін К-120. Особисті змагання. **22.** Трамплін К-120. Командні змагання. **25.** Трамплін К-90. Особисті змагання.

Фігурне катання (Хамар). **13.** Спортивні пари (технічна програма). **15.** Спортивні пари (довільна програма). **17.** Чоловіки (технічна програма). **18.** Танцювальні пари (обов'язковий танець). **19.** Чоловіки (довільна програма). **20.** Танцювальні пари (оригінальний танець). **21.** Танцювальні пари (довільний танець). **23.** Жінки (технічна програма). **25.** Жінки (довільна програма). **26.** Показові виступи.

Фрістайл (Ліллехаммер). **15 — 16.** Могул. Чоловіки і жінки. **21 і 24.** Лижна акробатика. Чоловіки і жінки.

Хокей (Ліллехаммер і Гйовік). **12 — 21.** Попередні ігри в групах. **22 — 27.** Ігри за олімпійською системою за розподіл місць.

Шорт-трек (Хамар). **22.** Кваліфікаційні змагання Чоловіки і жінки. **24 і 26.** Фінальні змагання. Чоловіки і жінки.

Бокс

Олександр БАШКАТОВ, журналіст

ВІДПРАЦЬОВУЄМО ФОРМУ

У світі професійного спорту, що тримається на жорсткій конкуренції і тверезому фінансовому розрахунку, українські спортивні структури тільки-но обживаються. Своїм суперникам у Європі, Америці, Азії вони дали фору в десятки років, отже наздоганяти доводиться у темпі...

Коли позаминулої весни акціонерне товариство «Колумбус» створювало власну професійну боксерську лігу, на завоювання нею «місця під сонцем» батьки-засновники відводили максимум півтора-два роки. І в цей стислий термін ліга вклалася. Її визнало найавторитетніше міжнародне об'єднання боксерів-профі — Всесвітня боксерська рада (WBC), що доручила лізі «Колумбус» представляти її інтереси в Україні. Нещодавно ліга увійшла і до складу Міжнародної боксерської федерації (IBF), що тісно співробітничає з ЕВС, в ряді випадків розігруючи «спільні» чемпіонські титули.

Перед Новим роком до штаб-квартири «Колумбуса» надійшов факс, в якому керівник рейтингового комітету Європейського боксерського союзу (ЕВС) Пітер Стукі повідомив, що лізі доручено видавати ліцензії на турніри і матчі всім професійним боксерським клубам України. Тепер ЕВС вноситиме до свого рейтингу лише тих українських боксерів, котрі належним чином відрекомендовані лігою «Колумбус». І відповідні угоди вже уклали з лігою клуби: донецький «Гонг», кіровоградський «Україна», Маріуполя і Кривого Рога.

Міжнародне визнання ліга «Колумбус» отримала, звичайно, перш за все тому, що її боксери успішно виступають на рингу. У європейському і світовому рейтингу на помітних місцях вже міцно закріпилися Сергій Клоков, Андрій Синьопупов, Євген Судаков, Сергій Диваков, на підході до цього Віктор Фесечко, Олександр Гуров. Боксерів «Колумбуса» постійно запрошують на престижні змагання за кордон. Так, у лютому група провідних майстрів ліги виїздить на великий турнір до Бельгії, тривають переговори про направлення молодих спортсменів «Колумбуса» на стажування до Академії професійного боксу ПАР.

І, нарешті, підписано угоду про проведення в Києві матчу за звання чемпіона світу з боксу серед професіоналів. 29 квітня в Палаці спорту дворазовий чемпіон світу у напівважкій вазі (за версією WBF) Кен Аткінс (США) захищатиме своє звання у 12-раундовому поєдинку проти боксера з «Колумбуса» Сергія Клокова. Цього вечора відбудеться ще один титульний бій —за участю напівлегковика з ліги «Колумбус» Андрія Синьопупова. Нині вирішується, хто йому протистоятиме —багаторазовий чемпіон світу мексиканець Хуліо Гонсалес чи п'ятиразовий чемпіон Європи італієць Мішель Парізі. Не виключено, однак, що Андрію буде запропоновано розіграти вакантний нині титул чемпіона світу в напівлегкій вазі за версією IBF. Відбудуться на цьому святі боксу і кілька рейтингових боїв майстрів «Колумбуса» з гросмейстерами рингу з Європи і Америки.

Таким чином відзначить ліга свою скромну дату — два роки з дня створення.

Київ.

Фото Миколи БОЧКА.

ПІДТРИМКА ОКУПИТЬСЯ СТОРИЦЕЮ

Володимир ПЛАТОНОВ, ректор Київського державного університету фізичного виховання і спорту, віце-президент Національного олімпійського комітету України

СПОРТ вищих досягнень був і залишається інструментом великої політики. Перемоги й рекорди атлетів і команд завжди розцінювалися як візитна картка країни, яку вони представляють, як доказ її соціально-політичних переваг і можливостей.

І спортивній науці надавалося й надається чимале значення перш за все тому, що вона підживлює престижну галузь, працює на зміцнення авторитету держави. В колишньому Радянському Союзі після його виходу на міжнародну спортивну арену на початку 50-х років було створено потужну наукову базу, що включала у себе навчальний і науково-дослідний інститути, диспансери, лабораторії, основним завданням яких було наукове, методичне і медичне забезпечення збірних країни.

Частиною цієї системи був і Київський державний інститут фізкультури. Протягом десятків років наші вчені успішно працювали в складі комплексних наукових груп, що відповідали за підготовку олімпійських та інших збірних країни. А з таких видів спорту, як, наприклад, гандбол і велосипедний спорт, саме київські спеціалісти очолювали всю дослідну й методичну діяльність радянських учених. Часто основним був внесок наших учених і в формування спільної концепції олімпійської підготовки, як це було, приміром, при розробці системи підготовки до Ігор 80-го року у Москві та 88-го — в Сеулі. У нас було створено і єдиний в Союзі центр спортивного відбору, пошуку талановитих дітей (він успішно працює й досі).

Зрозуміло, що фінансове і матеріальне забезпечення всієї роботи на великий спорт київських учених здійснювалося головним чином централізовано, з Москви ми отримували нове обладнання, сучасну апаратуру, медичні препарати і т.д. Не тому, звісно, що спортивні керівники країни настільки дбали про зміцнення бази українського спорту — ми були необхідною частиною цілого, і життєздатність цієї частини підтримували на належному рівні.

Та як там не було, а це дало змогу сформувати в Києві свою школу підготовки тренерів і наукових кадрів. І не лише для України й Радянського Союзу — за чотири десятиріччя в Київському інституті фізичної культури ми підготували спеціалістів майже для 60 країн світу, в тому числі для таких розвинених держав, як Німеччина, Угорщина, Чехословаччина, Польща. Став інститут і кузнею атлетів високої кваліфікації — понад 60 наших студентів і випускників завоювали золоті олімпійські медалі, безліч нагород інших престижних змагань. У КДІФКу успішно працювало чимало видатних тренерів, наставників олімпійських чемпіонів — назву хоча б Валентина Петровського й Анатолія Бондарчука.

В цих нотатках, треба підкреслити, я торкаюся лише однієї з «іпостасей» університету фізичної культури — його ролі та завдань у сфері науково-методичного забезпечення спорту вищих досягнень, у підготовці олімпійської та інших збірних команд країни. Не менш важливі й соціальні функції університету як кузні викладацьких кадрів для спортивних і загальноосвітніх шкіл (тобто для масового спорту), а також для оздоровчої фізкультури широкого профілю. Сьогодні ми зіткнулися з необхідністю організації підготовки фахівців у галузі реабілітації (сферою, яка тісно стикається з охороною здоров'я), біології, психології, управління, спортивної журналістики тощо, без чого неможливий ефективний розвиток нашої галузі знань та практичної діяльності, реалізація Закону України про фізичну культуру і спорт.

Зі здобуттям Україною державної незалежності, самостійного олімпійського статусу наш інститут ледь не автоматично перетворився на головний науково-методичний підрозділ українського спорту вищих досягнень. Тепер КДІФК мав узяти на себе все наукове забезпечення збірних команд країни з більш як 50-мільйонним населенням і високим спортивним реноме. Ми отримали повну самостійність у розв'язанні тих проблем, на які досі і не замахувалися, які раніше не виникали, коли ми були лише «частиною цілого».

Однак при цьому, звичайно, спиратися ми вже повинні були виключно на власні ресурси, на підтримку власної молодої незалежної держави. А у неї, як відомо, виникло чимало економічних та інших клопотів, поміж якими сприяння розвиткові великого спорту і його науковому забезпеченню до першочергових завдань не входило...

Це ні в якому разі не означає, звичайно, що ми були кинуті напризволяще. За останні два роки Міністерство України у справах молоді та спорту, уряд зробили немало для того, щоб зміцнити виховання вітчизняних кадрів для українського великого спорту, створити умови для належної підготовки збірних команд нашої країни, яким нині уготована самостійна участь у всіх великих змаганнях європейського і світового рівня.

Нові завдання покликали до життя і необхідність створення нових структур для забезпечення спорту найвищих досягнень. Тому наш інститут і було перетворено на університет фізичного виховання і спорту. Тому на базі нашої проблемної лабораторії і було створено Український науково-дослідний інститут фізичної культури. Тому при нашому університеті і відкрито вищу школу тренерів, покликану готувати спеціалістів для національних збірних команд України з усіх основних видів спорту.

Тобто закладено основу для створення потужного вітчизняного науково-практичного центру підготовки атлетів світового класу (при університеті не один рік діє школа вищої спортивної майстерності), тренерів світової кваліфікації, спортивних учених. І завданням цьому центрові ставиться не лише підготовка завтрашніх чемпіонів, майбутніх спеціалістів — його віддача необхідна вже сьогодні, адже Україна з минулого року бере самостійну участь в усіх офіційних змаганнях, з 1994 року виступає національною збірною на Олімпіадах.

У зв'язку з цим, до речі, наш центр постав перед необхідністю підготовки головних тренерів збірних команд. А це ж бо особлива спеціальність, особлива професія, до опанування нюансів якої українських тренерів керівництво Держкомспорту СРСР не дуже-то допускало, віддаючи перевагу головним чином московським спеціалістам. З тих же причин так мало в Україні і представників федерацій, відомих у міжнародних спортивних колах, мало авторитетних арбітрів з великим досвідом, та й просто фахівців, які добре знають систему міжнародного спортивного руху, вільно володіють іноземними мовами.

Допомогти нашим спортивним діячам у підвищенні їхньої ділової та професійної кваліфікації — означає підняти «конкурентоспроможність» українських атлетів і команд, збільшити їх шанси на перемогу в престижних турнірах.

Оскільки для непоспішливого розгортання часу в нас нема, ми вправі розраховувати і на екстрену допомогу держави. До речі кажучи, така допомога — норма для багатьох розвинених країн. Нещодавно група наших спеціалістів побувала в Барселонському інституті спорту. Щорічно він отримує від держави 11 мільйонів доларів, з яких 6 мільйонів призначені на оплату праці приблизно 270 співробітників. Решта коштів — на придбання апаратури та обладнання, навчальну й наукову діяльність, видання літератури тощо. В цьому вузі немає ані НДІ, ані вищої школи тренерів, ані центрів олімпійської підготовки, ані вищої школи спортивної майстерності. Наші ж фінансові можливості за незмірно ширших завдань в 15—20 разів менші. Тому не варто дивуватися, що університет залишають найдосвідченіші фахівці, йде перспективна молодь.

Однак справа не тільки в зарплаті, яка сьогодні у працівників вищої школи навіть не забезпечує прожиткового мінімуму, а й у низькій престижності нашого фаху.

Українському університету як повітря необхідне сучасне обладнання і наукова апаратура. Однак валюти для їх придбання нам не виділяють. Та що там валюта — ми ніяк не можемо розв'язати проблему розширення спортивної бази.

Біда в тому, що ми замкнені в самому центрі міста і маємо лише половину необхідних площ для учбової та наукової роботи. Мудруємо, як можемо, ведемо будівництво в тісноті серед старих будівель, що обходиться втричі дорожче. Таким шляхом ми нещодавно завершили будівництво навчального корпусу з сучасним ігровим спортивним залом. Нині, незважаючи на практично повну відсутність фінансування, завершуємо будівництво аналогічного корпусу з гімнастичним залом, який розміщуємо в буквальному розумінні на даху існуючого навчального корпусу. А поруч з нами — величезна територія Республіканського стадіону, де 7—8 гектарів просто гуляють. Але всі спроби домовитися з цілком споріднено організацією про спільне використання «непридатних» ділянок стадіону ні до чого не приводять. За науковими силами і значенням наш університет надзвичайно близький до Варшавської академії фізичного виховання, однак її територія у 20 (!) разів більша за нашу...

Ще одна проблема — видання методичної й наукової літератури, вкрай необхідної для підготовки спеціалістів і спортсменів високої кваліфікації. Після закриття єдиної в Україні редакції спортивної літератури київського видавництва «Здоров'я», багаторазового скорочення видання навчальної та наукової літератури в російському видавництві «Физкультура и спорт» наші викладачі та студенти, наукові працівники й аспіранти опинилися в умовах найгострішого дефіциту інформації.

Сьогодні у нас в рукописах лежить 15 сучасних, багато в чому унікальних, підручників, навчальних посібників та монографій. Готові до видання й двох наукових журналів: «Рухова активність і здоров'я» та «Наука і спорт». Але видавати їх нема за що: розцінки в поліграфії нам просто недоступні.

Якби ми отримали достатню фінансову підтримку держави, то, безумовно, змогли б створити власне, університетське, видавництво з випуску спортивної літератури. Цей варіант уже пророблено — ми власними силами готові випускати літературу з трьох напрямків: навчальну (власне підручники, посібники, лекції), наукову (монографії, наукові праці), періодичну (наукові журнали, інформаційні бюлетені для спеціалістів). В університеті чимало відомих учених, чиї праці в перекладах друкуються у багатьох країнах. Час видавати їх і на батьківщині!

Розповідаючи про біди і клопоти нашого центру спортивної науки, я не хочу виглядати таким собі безпомічним прохачем. Усе, що можна зробити для зміцнення свого матеріального становища, університет робить. За навчання іноземців ми отримуємо валюту, яку витрачаємо головним чином на матеріальне забезпечення учбового процесу, наукових розробок, розвиток матеріальної бази. Не гребуємо ми (як і чимало наукових закладів за кордоном) і комерційною діяльністю, прибуток від якої повністю йде в діло.

Однак на самоокупності, звичайно, науковому центру не вижити. Все стрімко дорожчає — обладнання, інвентар, апаратура, а попередні наші придбання зношуються, морально старіють. А доводиться ж нині збірним командам України, її провідним атлетам конкурувати на міжнародній арені зі спортивними дружинами, наукове забезпечення яких поставлене на найсучасніший рівень. До того ж фора, яку ми даємо в цьому плані суперникам, усе збільшується...

Цілий рік у нашому вузі працювала атестаційна комісія Міністерства освіти України. Цей іспит, можна сказати, ми склали на «відмінно». Не секрет також, що дипломи Київського університету фізичного виховання і спорту визнають практично в усіх країнах, включаючи США та Ізраїль, де, скажімо, на власника київського медичного диплома чекає проходження цілої системи найскладніших іспитів, якщо він бажає працювати за спеціальністю.

Так, наших випускників охоче запрошують працювати за кордон. Але ми ж зацікавлені, щоб вони ефективно трудилися на благо спорту незалежної України. І країна має допомогти становленню вітчизняного науково-методичного спортивного центру, де закладається фундамент сучасного наукового забезпечення олімпійських та інших збірних команд України.

Ця турбота окупиться сторицею — зросте престиж України як незалежної і могутньої спортивної держави, здатної гідно виступати на змаганнях будь-якого рангу.

Олімпійський телетайп

Сьогодні в Ліллехаммері

відкриються XVII зимові Олімпійські ігри. Щоправда, сценарій свята тримається в секреті. Однак заздалегідь оголошено число учасників церемонії. У театралізованій виставі буде зайнято 400 хористів, 200 танцюристів-аматорів і 50 професіональних виконавців національних танців, 150 скрипалів, 200 військовослужбовців, 750 дітей і один стрибун з трампліна.

Зрозуміло, що увага до Ігор величезна у всьому світі. За традицією, не залишилися осторонь і коронованi особи. Усі королівські родини Європи, за винятком бельгійської, будуть представлені в Ліллехаммері. Почесними гостями стали норвезький король Гаральд, іспанський — Хуан Карлос, шведський Карл XVI Густав, датська королева Маргарете II, наслідний принц Нідерландів Вільгельм-Олександр. Як члени МОК до столиці зимової Олімпіади прибули: герцог Жан з Люксембургу, англійська принцеса Анна та принцеса Нора з Ліхтенштейну. А принц Альберт із Монако — і член МОК, і учасник бобслейної команди своєї країни.

УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК

CREDIT UKRAINIAN BANK

Тел.: 044/244-64-72, 244-64-77,
044/441-94-81, 441-98-89
Факс: 044/274-30-27,
Телекс: 631323 KWIT SU

-ДЕПОЗИТИ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ:
-на термін від 14 днів і більше з виплатою від 320% річних щомісячно,
-на термін від 3 місяців і більше з виплатою від 400% річних щоквартально,
/мінімальний внесок -100 млн. крб./

-БЕЗКОШТОВНЕ ВІДКРИТТЯ РАХУНКІВ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ
-ВСІ ВИДИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ
-ГРОШОВО-КРЕДИТНЕ І РОЗРАХУНКОВО-ПЛАТІЖНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ
-ПОСЛУГИ ПО КУПІВЛІ/ПРОДАЖУ ВАЛЮТ КРАЇН СНД НА УКРАЇНСЬКІЙ МІЖБАНКІВСЬКІЙ ВАЛЮТНІЙ БІРЖІ

Официальный представитель Горьковского автомобильного завода «ПО ГАЗ»

Предлагает к реализации со склада в Киеве:

Автобусы КАВЗ-3976

Автомобили:
ГАЗ 31029 «Волга»
ГАЗ 310240 «Волга»
ВАЗ 21063
ВАЗ 21051

Грузовые автомобили:

ЗИЛ (дизель):
- бортовые
- тягачи

Запасные части к автомобилям ЗИЛ ГАЗ-3307

Кузова к автомобилям ГАЗ-3307

Силовые агрегаты ЯМЗ 238-М2

КАМАЗ:
- бортовые
- самосвалы

ПАЗ 3205 (изотермический)

Контактные телефоны в Киеве:
8-044-264-74-42
263-70-11
тел/факс 264-24-05

mazda

РОЖДЕСТВО ПРОШЛО, ЦЕНЫ ОСТАЛИСЬ !

ГАРАНТИЯ И СЕРВИС - ТРАДИЦИОННО!

ДО 3000 $ ЭКОНОМИИ !

Фирма **"МИНОЛТА ТРЕЙДИНГ УКРАИНА"** продолжает продажу автомобилей **"МАЗДА"** по Рождественским ценам. Скидка до 20 %. Все автомобили адаптированы к дорожно-климатическим условиям Украины. Цена базовой модели **"МАЗДА 323"** **13 500** дол.США.

Телефон департамента "МАЗДА" МТУ : 550-02-03, 553-28-26
факс 553-15-95

ЗЕМЛЯ ЗАМАЛА ДЛЯ НАШИХ ПЛАНІВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ

Ви плануєте відпочивати?
І не знаєте з ким це зробити?

«СУПУТНИК-УКРАЇНА» -
гарант повного комфорту для вас.

З 18 березня ми раді запропонувати вам

НОВУ РОМАНТИЧНУ ПОДОРОЖ на Канарські острови:

ПОСПІШАЙТЕ

Довідки по тел. 212-28-96.

чотиризірковий готель, двомісні номери, дворазове харчування, екзотична кухня, різноманітна екскурсійна програма.
Ціна від $ 688 + 690 тис.крб., включаючи вартість авіаквитка в обидва кінці за маршрутом Київ — Марсель + острів Фуертевентура.

Відкрийте для себе світ країни гамбургерів і хмарочосів — Америки, стародавнього Акрополя — Греції, екзотики — Туреччини, з 21.02 ціна $ 220 + 1 млн крб. (тел. 212-29-57), пірамід і сфінксів — Єгипту, з 5.03, ціна $ 365 + 2 млн 200 тис.крб., казкової країни Індії, з 20.02, ціна $ 698 + 900 тис.крб. (212-25-94).

Чекаємо на вас за адресою:
252025, м.Київ,
вул.Десятинна, 4/6.
Тел. 212-25-81.
Факс (044) 212-24-07.
Телетайп 132164 СУПЕР.
Телекс 131407 SUPER SU.

Ті, хто любить витрачати гроші, будуть приємно здивовані, дізнавшись, що ціни у місцевих магазинах настільки низькі, що з ними не можуть порівнятися навіть безмитні магазини у міжнародних аеропортах.

Асортимент товарів надзвичайно великий — від сигарет і віскі до найскладнішої аудіо- та відеоапаратури.

«Супутник-Україна» — це:

- 26 фірм в усіх областях України, власні готелі та туристичні бази;
- представництво європейської системи «TAX-FREE» (повернення податку на добавлену вартість товару, купленого у будь-якій з країн ЄЕС, у ВКВ), тел. **212-25-82;**
- оформлення міжнародних студентських квитків особам від 18 до 26 років (пільги у 60 країнах світу), тел. **212-25-61;**
- мандрівки найкомфортабельнішими автобусами «MERCEDES-BENZ 0302», а також їх оренда підприємствам і організаціям, тел. **212-02-98.**

ПОНЕДІЛОК

14 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 Плюс-мінус 60. «Той, хто несе хрест».
9.35 Кінопроба.
10.30 Мультфільм.
10.40 Худ. фільм «Спокуса Б».
12.00 УТН.
12.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Швидкісний спуск. Чоловіки.
13.45 Зустріч без фонограми. «Свіжий вітер — «Білий вітер».
14.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Сани. Чоловіки. Одиночки.
14.35 «З неповоротних доріг ти повернувся...». Поет І. Костоправ.
14.50 XVII зимові Олімпійські ігри. Ковзани. 500 м. Чоловіки.
16.00 УТН.
16.10 Новини високої моди.
16.35 Для дітей. «Вулик».
17.05 «Без протоколу». Аналітична програма.
17.35 А. Караманов. Симфонія № 3.
18.15 Згадаймо праведних гетьманів... Д. Апостол.
18.30 Господарем на землі.
19.00 УТН.
19.15 Передвиборні дискусії.
20.15 «Чебрець»: Теленарис.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.05 Вперше на екрані худ. фільм «Жінка для всіх».
23.30 Все про кіно.
0.20 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.10 Погода.
18.15 Народні мелодії.
18.25 Прем'єра худ. телесеріалу «Дрібниці життя». 35 серія.
18.55 Лідер.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.55 XVII зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна Росії — збірна Фінляндії. У перервах — 21.40 Прес-експрес. 22.30 Новини.
23.30 Щоденник Олімпіади.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

16.00 Вибори-94. програма кандидата.
18.00 Студія «Укртелефільм» представляє: «Від «А» до «Я». Історія міста Васильkova.
18.30 Телефільм.
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка. Василь Климчук.
19.05 Мультфільми.
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 CNN.
20.15 Перехрестя.
21.20 Сьогодні на сьогодні.
21.30 До 100-річчя кінематографа. Світове кіноминуле: короткометражні фільми Чарлі Чапліна.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фортуна. Комерційний огляд.
22.50 Дорослі, як діти.
23.00 Вікна.
23.30 Про-відео.
0.00 СІТ-3.

ВІВТОРОК

15 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 Менора.
9.30 Доброго вам здоров'я. Інтерв'ю з професором Валтайтісом.
10.00 Худ. фільм «Увійдіть, страждenni».
11.20 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. 5 км. Жінки.
12.00 УТН.
12.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. 5 км. Жінки.
12.35 «Слобожани».
16.00 УТН.
16.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Сани. Жінки. Одиночки.
16.50 Телефільм «Чудотворець Алімпій».
17.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Слаломсупергігант. Жінки.
17.35 Мелодія для флейти.
17.45 Критий ринок.
18.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Фристайл. Могул. Чоловіки. Жінки.
18.40 Фінансовий огляд.
18.50 Україна передвиборна.
19.00 УТН.
19.15 Телефільм «Про життя і смерть, про художника Лимарева і не тільки про нього...».
19.35 У полоні пісні. Теодор Кукуруза.
20.15 Україна і світ.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.05 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Спортивні пари. Довільна програма.
0.05 УТН.
0.15 Маленька нічна серенада.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

17.55 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 За рядком протоколу.
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Ретроспективний показ фільмів режисера Л. Пчолкіна. «Пізня любов». 1 серія.
22.05 Прес-експрес.
22.15 «Пізня любов». Худ. телефільм. 2 серія. У перерві — 23.00 Новини.
23.40 Щоденник Олімпіади.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

16.00 Вибори-94. програма кандидата.
18.00 Телефільм.
18.15 «Хіала» пропонує.
18.25 Київська панорама (з сурдоперекладом).
18.45 Кримінальна хроніка тижня.
19.00 Візитка. Оксана Мавченко.
19.05 Мультфільм.
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 CNN.
20.15 Мультфільми.
20.30 Джемікс.
20.50 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 280 серія.
21.40 Про-відео.
22.10 Сьогодні на сьогодні.
22.20 Зворотний зв'язок.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фільми від Сергія Іванова.
0.30 СІТ-3.

СЕРЕДА

16 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 Свічадо. Реальність неможливого.
9.25 Фінансовий огляд.
9.40 Док. фільм «Візитна картка Литви».
10.50 XVII зимові Олімпійські ігри. Сани. Жінки. Одиночки.
12.00 УТН.
12.10 Дзвони Чорнобиля.
12.55 «Мій Буджак».
13.20 XVII зимові Олімпійські ігри. Фристайл. Могул. Чоловіки. Жінки. Фінал.
16.00 УТН.
16.10 Багатосерійний худ. телефільм «Ніхто, крім тебе». 39 серія.
16.50 Освітній канал для школярів. Українська література. В. Винниченко. «Соняшна машина». Фізика. Фізичні основи космічних польотів. «Все живе». Асканія-Нова.
18.10 Перспектива. «Погляд у майбутнє».
18.30 Депутатський канал.
19.00 УТН.
19.15 Політичний барометр.
19.35 Т. Осьмачка. «Втікач». Теленарис.
20.20 Реклама.
20.25 Мультфільм «Пригоди в королівстві». 1 серія.
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.05 Худ. фільм «Афганський злам».
0.20 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

17.50 Погода.
17.55 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.50 Клуб «Білий папуга». Авторська програма Е. Рязанова.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Бомонд.
21.00 Худ. фільм «Дім на Різдвяному бульварі».
22.25 Прес-експрес.
22.35 XVII зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 1500 м. Чоловіки. У перерві — 23.00 Новини.
23.30 Щоденник Олімпіади.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

16.00 Вибори-94: програма кандидата.
18.00 Студія «Укртелефільм» представляє: «Плюс-мінус 60». «Хто я, Мар'ян Кузан?». Частина 1.
18.25 Концерт народної артистки України Р. Кириченко.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» пропонує.
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича». Конкурсна програма.
20.50 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 281 серія.
21.45 «Ностальжі» — музика всіх поколінь.
22.15 Реклама.
22.20 Вісті.
22.25 Автомить.
22.35 Зірки говорять.
22.50 На VII Міжнародному фестивалі сучасної хореографії.

ЧЕТВЕР

17 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 Наше коло.
9.10 Худ. фільм «Афганський злам».
11.25 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. 10 км. Чоловіки. Класичний стиль.
12.00 УТН.
12.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. 10 км. Чоловіки. Класичний стиль.
13.05 Телефільм «Українські письмена».
13.20 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. 10 км. Жінки.
16.00 УТН.
16.10 Багатосерійний худ. телефільм «Ніхто, крім тебе». 40 і 41 серії.
17.30 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Експериментальні задачі з фізики. Історія України. Іван Мазепа — гетьман України.
18.15 Ближче до діла.
18.35 Й.-С. Бах. Концерт для скрипки та гобоя з оркестром.
18.50 Фінансовий огляд.
19.00 УТН.
19.15 Передвиборні дискусії.
20.15 Поетичний телетеатр. Л. Кисельов.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.05 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Коротка програма. Чоловіки.
0.05 Вар'єте «Ялта».
0.20 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.55 Кінопанорама.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Лотто «Мільйон».
21.55 XVII зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна Канади — збірна США. У перервах — 21.40 Прес-експрес. 22.30 Новини.
23.30 Щоденник Олімпіади.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

16.00 Вибори-94. програма кандидата.
18.00 Студія «Укртелефільм» представляє: «Плюс-мінус 60». «Хто я, Мар'ян Кузан?». Частина 2.
18.25 Радіаційна гігієна.
18.55 Київська панорама (з сурдоперекладом).
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича». Вечір українського романсу.
20.45 Прем'єра худ телефільму «Санта-Барбара». 282 серія.
21.35 «Точка зору».
21.50 Молодіжна студія. «Гарт».
22.50 Худ. фільм «Максим Перепелиця».

П'ЯТНИЦЯ

18 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 Таланти і меценати.
9.25 Фінансовий огляд.
9.35 Мультфільми.
9.50 Молодіжна студія. «Гарт».
10.50 XVII зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 15 км. Жінки.
12.00 УТН.
12.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 15 км. Жінки.
13.05 Вервиця.
13.35 Для маленької компанії.
14.05 Концерт ансамблю «Лілея».
14.25 XVII зимові Олімпійські ігри. Двоборство. Стрибки з 90-метрового трампліна.
15.35 Камерний концерт.
16.00 УТН.
16.15 XVII зимові Олімпійські ігри. Сани. Чоловіки. Двійки.
17.05 Сад. город.
17.25 Запитуйте — відповідаємо. Діалог у прямому ефірі з головою Фонду державного майна В. Прядком.
17.40 Прем'єра музичного фільму «Тра-ла-ла-ла, або Як це сподобається» (студія «Укртелефільм»).
18.10 На здобуття Державної премії України імені Т. Г. Шевченка. «Від Тагора — до Голобородька».
18.45 «Ділові відомості».
19.00 УТН.
19.15 «Дебати-94».
19.45 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 42 серія.
20.30 Громадська думка напередодні виборів.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.05 Арт-майдан.
23.20 Літературно-мистецька студія «Основа». Г. Сковорода. «У пошуках істини».
23.45 Джаз, джаз, джаз...
0.15 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна Німеччини — збірна Росії.
18.30 Новини культури.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 У клубі детективів. Худ. фільм «Опівнічний блюз».
22.20 Людина тижня.
22.35 Оба-на.
23.15 Новини.
23.25 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

16.00 Вибори-94: програма кандидата.
18.00 Родовід. Далека ти й близька.
18.30 Муз. фільм «Веселі музики».
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка. Ганна Везулик.
19.05 Мультфільми.
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 CNN.
20.20 Футбол як футбол.
21.20 Віннер-до.
21.30 Рок-полігон.
22.00 Віннер-після.
22.20 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Класика світового кінематографа. Худ. фільм Вуді Алена «Дні радіо».

СУБОТА

19 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 «Живе слово». Мова і театр.
9.20 Концерт переможців дитячого фестивалю «Твоя зоря».
10.30 Доброго вам здоров'я. Інститут корифеїв.
11.00 Рідна мова. Час.
11.15 XVII зимові Олімпійські ігри. Двоборство. Гонки на 15 км.
12.35 «Для тих, що зостануться...». В. Грінченко.
13.20 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижні гонки. Вільний стиль. 15 км. Чоловіки.
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Канал «Д».
16.15 XVII зимові Олімпійські ігри. Бобслей. Двійки.
16.45 «СВ» — сімейний варіант.
17.15 Авансцена.
18.00 Програма «Ку».
19.00 УТН.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 43 серія.
20.15 Вікно в Америку.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Довільна програма. Чоловіки.
0.00 Мультфільм для дорослих.
0.20 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.30 Новини.
6.40 Програма передач.
6.45 Ранкова розминка.
6.55 Суботній ранок ділової людини.
7.40 Нові зірки. Концерт артистів цирку.
8.10 «Марафон-15» — малятам.
8.40 Телерадіокомпанія «Мир».
10.05 Ранкова пошта.
10.35 «Смак».
10.50 «Земля людей». Екологічна програма.
11.20 XVII зимові Олімпійські ігри. Лижне двоборство. Гонка 15 км.
12.00 Прем'єра худ телефільму «Коли приходить зима». (Японія).
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Програма передач.
14.25 Історія кохання.
15.05 Прем'єра худ. телефільму для дітей «Рінальдо Рінальдіні. Отаман розбійників». 1 серія.
15.35 Вагон 03.
16.15 Грай, гармонь.
17.00 Прем'єра док. телефільму «Ермітаж». Фільм 4.
17.30 Кохання з першого погляду.
18.10 Мініатюра.
18.20 Відлуння тижня.
18.50 Прем'єра худ телефільму «Чудова пара». 4 серія.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «І море розповість...». 3 серія.
21.30 Щоденник Олімпіади.
21.50 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Чоловіки. Довільна програма.
23.45 П'ять штрихів до портрета... В'ячеслав Добринін.
0.15 Нічний хіт.
0.55 Мідем. Репортаж з музичного фестивалю у Франції.
1.05 Що вам приснилося?

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

8.00 Ретро-шлягер.
8.30 Джерела.
9.00 Студія «Рост».
9.30 Пілігрим.
10.15 До Москви — далеко.
11.00 Фольклор.
11.30 Селянське питання. «32».
11.50 На XVII зимових Олімпійських іграх. Гірські лижі. Швидкісний спуск.
13.00 Вісті.
13.20 На XVII зимових Олімпійських іграх. Лижний спорт. 15 км Чоловіки.
14.25 Телерудит.
14.30 Рек-тайм.
15.00 На XVII зимових Олімпійських іграх. Ковзанярський спорт. Жінки. 500 м.
16.00 Сигнальний примірник.
16.10 Футбол без кордонів.
17.05 Точка зору.
17.20 Зоряний час майстра. Художник С. Шаповал.
17.50 Мультфільм.
18.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Швидкісний спуск. Жінки.
18.40 Київська панорама.
19.00 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.05 Мультфільм.
19.15 XVII зимові Олімпійські ігри.
19.45 CNN.
20.15 Хіт-рік.
20.45 «Мегапол» представляє.
21.15 «Душа до душі». Передача для інвалідів.
21.55 Вечірні розваги для дорослих по телефону.
22.40 Худ фільм «Слово поліцейського».
0.20 Про-відео.

НЕДІЛЯ

20 лютого

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 XVII зимові Олімпійські ігри.
8.40 У неділю вранці
9.40 Для дітей. Худ. фільм «На золотому ганку сиділи...».
10.50 XVII зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 20 км. Чоловіки.
13.30 Прем'єра телефільму «Михайло Білас». («Укртелефільм»).
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.45 Новини високої моди.
17.15 Артистичне казино.
18.15 «Свічадо».
19.00 УТН.
19.10 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 44 серія.
19.55 XVII зимові Олімпійські ігри.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Фортепіанні мініатюри.
21.30 XVII зимові Олімпійські ігри.
22.00 «Без протоколу». Аналітична програма.
22.30 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Спортивні танці. Оригінальна програма.
23.30 Телетеатр. Л. Петрушевська. «Любов».
0.20 УТН.
0.30 XVII зимові Олімпійські ігри.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.30 Новини.
6.40 Програма передач.
6.50 Ранкова розминка.
7.00 Година сили духу.
8.00 Тиха година.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 «Спортлото».
9.45 Доки всі вдома.
10.15 Розумники і розумниці.
10.55 XVII зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 20 км. Чоловіки.
13.30 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.15 Програма передач.
14.20 Телерадіокомпанія «Мир».
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Живе дерево ремесел.
15.55 XVII зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна Росії — збірна Чехії. У перерві — Новини.
18.35 Телелоція.
18.55 Худ. фільм «Кавказька полонянка, або Нові пригоди Шурика».
21.00 «Неділя». Інформаційно-публіцистична програма.
21.45 XVII зимові Олімпійські ігри. Стрибки з трампліну.
22.40 Щоденник Олімпіади.
23.00 Новини.
23.10 XVII зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Оригінальний танець.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

8.00 Доброго ранку, Європа.
8.30 Програма «Ключ».
9.00 Студія «Рост».
9.30 Якщо вам після...
10.00 Ати-бати...
10.30 Кіпрас Мажейка. Репортажі з Аргентини.
11.00 Співвітчизники.
11.30 Шість соток.
11.50 На XVII зимових Олімпійських іграх.
13.00 Вісті.
13.20 «Не вирубати...»
13.35 «Столиця дворянської республіки».
14.05 Кращі ігри НВА.
15.05 У світі тварин.
16.05 Коробка передач.
16.20 Яхад.
17.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Бобслей. Двійки.
17.45 Зустріч для вас. Заслужений артист України П. Зібров.
18.00 XVII зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Слалом-гігант. Жінки.
18.40 Обличчям до столиці.
19.10 Візитка. Ганна Везлюдна.
19.15 Мультфільм.
19.30 CNN.
20.00 Візитка.
20.05 Капітан-відео.
20.25 Чорним по білому.
20.35 Сезон.
20.50 Дорослі, як діти.
21.00 Худ. фільм «Сеньйорита». 78, 79 серії.
22.00 Сьогодні на сьогодні.
22.10 Перехрестя.
22.20 Тріо Маренич. 20 років.
23.25 Про-відео.

Жарт номера

Революціонери всіх часів змінювали світ. Наше завдання — змінити його на краще.

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Потойбічне

ПЛЮС РИКШАФІКАЦІЯ

Від отієї халепи, в яку вскочила вільна й незалежна Україна, болить, аж колеться, кожна тверезо мисляча демократична голова. Звичайно ж, кожний свідомий патріот не може бути байдужий до руйнування економіки, кризи екології, розпаду моралі. Як, чим зарадити рідній Україні у цій незбагненній скруті?! Вихід, либонь, один — усім думати, мізкувати! Адже відчай душить не від негараздів — до них призвичаєні. Найстрашніше —відсутність перспективи, брак конструктивного переконливого плану відродження. Але ж звідкіля б отой план узявся, коли нема бодай куценької теорії побудови омріяного ринку в одній окремо взятій країні, ринку — милого серцю кожного полелюба, зачарованого принадами народного капіталізму?..

З отакими думками я днями, зібравши заздалегідь по краплинах каністру дорогоцінного бензину, поїхав на рятівний город, щоб вивезти автомобілем залишки викоханого ще влітку врожаю. Повертався поночі і так млосно, так темно було на душі, ще чорніше, аніж темрява ночі. І раптом, світло фар вихопило те, що я назвав би променем світла у царстві темряви. Дорогою сунули, немов бурлаки, люди, переважно похилого віку. І кожний тягнув за собою мішок на візку з двома коліщатками, долаючи опір дороги та тягар величезної заплічної торби та ще й торби в руці. Вони не йшли, ледь човгали, але це було лише прелюдією трагічної симфонії про боротьбу за виживання. Попереду на них чекав штурм електрички, а далі, в місті, чатувала тіснява перевантаженого комунального транспорту. І все ж у тому спалаху фар, немов у відблиску блискавки, я помітив не відчай, я узрів вогонь рішучості й жаги до приватної власності, до отих мішків і торб та нашого українського «фольксвагену» — двоколіщаткового возика, яким щедро нагородила новостворена держава своїх вдячних громадян. У голові моїй майнула надія, велика надія на оцей стихійний переворот у людській свідомості. Авжеж, червоні директори блокують ринкові реформи, і перш за все такі ази капіталізму, як впровадження безжалісної експлуатації трудящих, безробіття та інше, чим страхають комуняки наш занадто довірливий нарід. І от люди, в яких терпець урвався, масово вдалися до забороненої раніше самоексплуатації, вони добровільно, свідомо реалізували своє право на тяжку виснажливу працю заради сходження паростків нехай поки дикого, нехай свавільного та жорстокого і без людяного обличчя, але ж, нарешті, капіталізму! Нехай сьогодні ми з підфарбованого дешевого добробуту соціалізму ступили у жебрацьку багнюку боротьби за майбутні сяючі вітрини вітчизняних супермаркетів, нехай! Зате в очах людей з'явився той вогонь, що вже раз палав, запалений від диявольських більшовицьких запальничок. І от на возику, верхи на мішку, я вгледів дитинку. А мати, немов рикша, весело тягнула її вперед. І тої ж миті мене осяяло! Я враз чітко, немов висновки довершеної дисертації, збагнув, що рятівна теорія, чи хоча б її підвалини, окреслилася в доленосному гаслі: «Капіталізм — це радянська влада плюс рикшафікація всієї країни!» А десь зсередини, немов вулканічна лава, напирало наступне одкровення, зароджене ще за часів хрущовської відлиги: «...плюс гейшезація народного господарства!»

Але тут колесо потрапило у баюру, і світло фар замерехтіло перед очима. І привиділося, що то не люди чвалають дорогою, а в'ючні тварини.

— І-а, і-а, і-а, — проскрипіло якесь залізяччя у моєму металобрухті на колесах, немов у відчаї кричали перевантажені бідолашні в'ючні тварини.

— Тьху, тьху, тьху! — тричі сплюнув я через ліве плече.

— Згиньте, нечисті!

Враз на дорозі і справді спорожніло і спересердя я рішуче натиснув на газ.

Юрій БОЛЬШАК.

Всьо чотко!

ТЕОДОЛІТ

— Ей, чоловіче, вам потрібен теодоліт?

— Теодоліт? Вибачте, але я щось не пригадаю — що це таке?

— Як? Ви не знаєте, що таке теодоліт? Ото вже мені. Та ви що — з Місяця впали?! Ви хоч нікому не розказуйте — люди ж будуть сміятися! Гаразд?

— Гаразд. Та от... а що тим теодолітом можна робити?

— О-о, це незамінна річ в побуті і на роботі. За кордоном, між іншим, його теж з руками відривають.

— Це добре. А скільки ви за нього хочете?

— Три мільйони.

— Наче задорого...

— Та хіба ж це дорого?! Адже теодоліт же зовсім новий, бачите — навіть нерозпечатаний. Добре, вам я віддам за два мільйони дев'ятсот тисяч, але тільки вам. Ви мені подобаєтесь — у вас дуже розумний і серйозний вигляд. Народ у нас знаєте який — почує, що дають теодоліт — налетить, все хапає, галасує, штовхається. По п'ять мільйонів учора продавав... А ви гляньте який він легенький, компактний! Ось спробуйте! Легенький?

— Легенький.

— Ось бачите! Беріть, не пошкодуєте!

— А може, за два з половиною мільйона віддасте?

— Та ви що, громадянине, знущаєтесь?! Хоча — нехай, де наше не пропадало, давайте гроші...

— Ху, слава Богу, продав. Ну й намучився я сьогодні! «Що таке теодоліт, для чого він?» А я що — знаю?! — дають — бери! Тим більше, що там все одно теодоліта нема, коробка ж порожня. Сам теодоліт я ще минулого тижня продав...

Олександр ПЕРЛЮК.

Кіровоград.

Демократичні пристрасті

ПЕРЕВОРОТ

Далі терпіти було вже неможливо. І ми вирішили зробити переворот. Державний. Ми — це група товаришів, можна сказати, друзів. Конспірація не дозволяє назвати ні їхні імена, ні кількість. Перед днем «Ікс» зібралися усі, четверо, щоб уточнити, як діяти після перевороту.

— Коли треба, зробимо таке, щоб народ остовпів і онімів. Надовго. Коли оговтаються, Україна вже буде квітучою державою. А переможців не судять.

— Конкретно.

— Продамо Крим туркам, а Галичину — полякам.

Справді всі остовпіли й оніміли. Через тиждень хтось сказав:

— Нас розстріляють двічі. Один раз у Сімферополі, другий — у Львові. Можливі варіанти.

— Так продамо ж не навічно, а на дев'яносто дев'ять років. Он Катерина продала Аляску і — нічого. Усі поважають. Навіть в Одесі.

— Та що ми все продати та продати? А якщо купити?

— Піночета, наприклад.

— Ні! Якщо вже купувати, то Маргарет Тетчер!

— А я гадаю, панове-товариші, що краще купити п'ятьох японців.

— Чому японців і чому п'ятьох?

— За інтелектом кожний японець дорівнює двом нашим міністрам, а за підприємливістю — чотирьом. Ділимо Кабінет міністрів на два, потім ще на чотири. Виходить... десь... п'ять з половиною японців. Вважаю: досить п'ятьох.

— А може — Хусейна? Будемо з нафтою!

— І з американськими ракетами на нашу голову.

— Піночета!

— Тетчер!

— Японців!

— Хусейна!

Почалася бійка. Як завжди. Добре, що нас було мало. Інакше — громадянська війна. А переворот, звичайно, не відбувся. Тепер чекаємо «Вашингтона з новим і праведним законом».

Чи діждемося?

Анатолій ДЯДЮН.

Дошка оголошень «Куреня»

- *Увага! У зв'язку з можливою аварією на водогоні до мікрорайону «Глухокутський» буде припинено подачу газу.*
- *Загубився королівський пудель. Оскільки пудель їсть лише салямі, голландський сир та шоколадні цукерки — раджу його повернути.*
- *Прокат трусів та майки. Тел. 74-54-30. Запитати Васю.*
- *Повний курс навчання китайської мови за 17 хвилин. Скарги після навчання приймаються лише китайською.*
- *Куплю до 575 карбованців білий «Мерседес». Інші кольори прохання не пропонувати!*
- *Увага, покупці! До магазину №67 надійшли сукні імпортні за поміркованими цінами. Продаватимуться сукні щодня на центральному ринку втричі дорожче.*
- *Перефарбовую чорні метали на кольорові.*

Рекламний агент Сашко ЛЮК.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Тест «Куреня»

ПЕРЕВІРТЕ ВАШІ РОЗУМОВІ ЗДІБНОСТІ

Пригадайте своє недавнє минуле. Зізнайтеся чесно:

1. Ви вірили, що кожний третій парижанин спить під мостом через Сену?

2. Під час фільмів про італійську мафію чи зітхали ви з полегшенням, що подібних проблем у нас не існує?

3. Чи співчували ви злиденному життю безробітних в Америці?

4. Чи подобалося вам гасло: «Економіка має бути економна»?

5. Ви вірили, що саме відсутність у західної молоді таких організацій, як піонерська і комсомольська, штовхає її на вживання наркотиків?

6. Чи вважали ви, що релігія — опіум для народу?

7. Ви теж гадали, що секс та еротика — це засіб відволікати молодь від класової боротьби?

За кожну відповідь «так» нараховуйте собі нуль очок. За «не зовсім» — одне очко. За «ні» — два.

Якщо ви набрали понад 16 очок, ви — геній. Ще б трохи підучити арифметику — і все буде о'кей.

Якщо ви набрали від 6 до 14, ви звичайна нормальна розумна людина і, коли було треба, могли прикинутися недоумкуватим.

Якщо ж ви набрали менше 6 очок, не сумуйте. Я сам такий. Треба ж було у щось вірити...

Тестування проводив Герман КОЛОБОВ.
Рівне.

Мал. Віктора КУДІНА

ГОЛОС УКРАЇНИ
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311028.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».